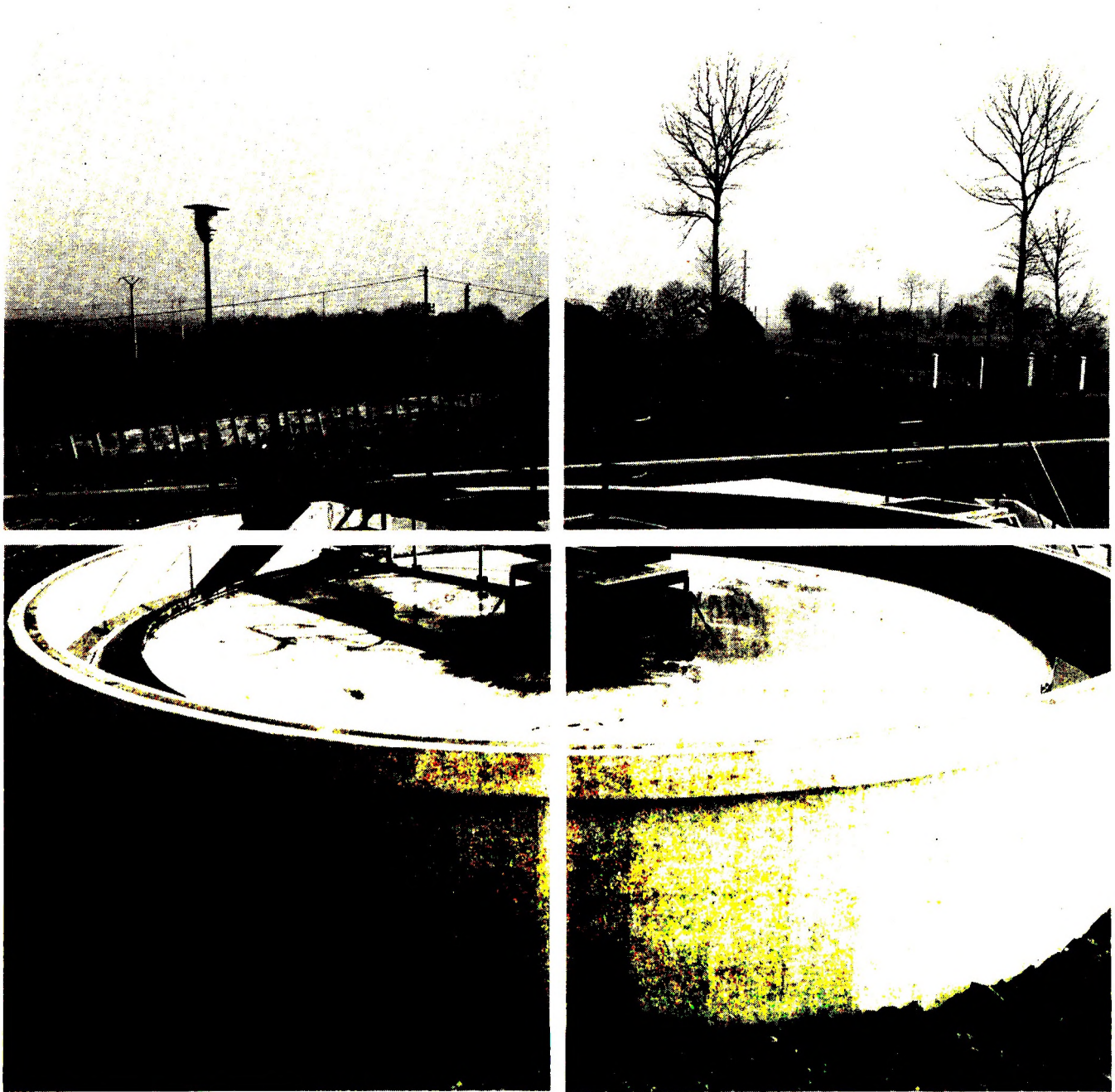

west-vlaanderen werkt

5. 1977

tweemaandelijks tijdschrift / verschijnt niet in juli en augustus / november-december 1977

WES

5.1977

19e JAARGANG

WESTVLAAMS
EKONOMISCH
STUDIEBUREAU

Baron Ruzettelaan 33
8320 Brugge 4
Telefoon : sinds 1 juli 1977 : 050/35.81.31
Postrekening 000-0125243-16
BTW : 408.382.668

inhoud

- 201
Editoriaal
Kleine en middelgrote ondernemingen geremd door
gewestplanbepalingen
- 202
Definitieve migratie en kwalificatiegraad van de migranten
in West-Vlaanderen
J. Theys
- 207
Groei en concentratie van de varkensproductie
in West-Vlaanderen
J. Viaene / R. Heyman
- 213
Afvalwaterzuivering en -verwerking in West-Vlaanderen :
bestaande toestand en voorstel tot aanpak in de toekomst
GOM-West-Vlaanderen
- 223
Westvlaamse researchcentra buiten de industriële sfeer
(aanvulling)
- 224
Westvlaamse bevolking op 31 december 1976, per gemeente,
na de recente fusies
- 226
Spektrum
Provinciebestuur West-Vlaanderen stimuleert gemeentelijke
bouwverordening inzake installatie van een regenwater-
reservoir / Westimex nv : een bedrijf in expansie / Naar
loodarme benzine / De Witte Liettaer nv in het verweer /
Moeilijke jaren voor de metaalverwerkende nijverheid in
West-Vlaanderen / IZWO-programma afvalstoffen /
Opening experimentele palmoliefabriek VDK / Hoe de
KMO betrekken bij de export ? / Kontinu controle van
afvoerwater bij Siemens-Oostkamp
- 230
Nieuwtjes

Beschermkomitee

Ridder P. van Outryve d'Ydewalle,
Gouverneur, Voorzitter WES ;
De heren H. Smissaert en P. Monballyu,
Ere-voorzitters Raad van Beheer WES ;
De heer H. De Fauw,
Voorzitter Raad van Beheer WES ;
De heren L. Gillon, A. Legein, H. Olivier,
Mevrouw B. Platteau-Van Elslande, de heer P. Rosseel,
Leden van de Bestendige Deputatie.

Redaktiekomitee

De heren R. Annoot, L. Bockstaele, G. Declercq,
P. Delafontaine, J. Pattyn, F. Van Damme, O. Vanneste.

Redaktiesekretaris

De heer D. Sanders.

Redaktiesekretariaat en publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Abonnement 1977 : 170 fr. (BTW inbegrepen)

Postrekening 000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Lay-out

Johan Mahieu

Drukkerij

Groeninghe, Kortrijk

Foto kافت

Photo CETE, Nord-Picardie

kleine en middelgrote ondernemingen geremd door gewestplan- bepalingen

De GOM - West-Vlaanderen heeft aan de heer M. Eyskens, Staatssecretaris voor Streekeconomie, een brief gericht ten einde de uitbreiding ter plaatse van bestaande kleine en middelgrote ondernemingen voor de toekomst veilig te stellen door wijziging van twee artikelen van het KB van 28 december 1972 op de gewestplannen.

De GOM - West-Vlaanderen nam volgend standpunt in.

'Op het ogenblik dat iedereen verontrust is over de hoge werkloosheid in alle streken van ons land en dat de overheid zoekt naar middelen om nieuwe werkgelegenheid te creëren, wordt vastgesteld dat door maatregelen van diezelfde overheid, ingegeven door overwegingen van ruimtelijke ordening, een niet te verwaarlozen aantal kleine en middelgrote ondernemingen die ter plaatse wensen uit te breiden en bijkomende werkgelegenheid tot stand te brengen, op een niet verantwoorde wijze bij de realisatie van de expansie worden gehinderd en deze expansie zelfs onmogelijk wordt gemaakt.'

'Bedoelde maatregelen van de overheid, die gesteund zijn op de bepalingen van het Koninklijk Besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, hebben vooral voor West-Vlaanderen, dat gekenmerkt is door de klein-structuur van de industrie, uitermate zware gevolgen op het vlak van de mogelijkheden van behoud en verruiming van de werkgelegenheid. West-Vlaanderen telt gemiddeld 4,1 industriële bedrijven per 1.000 inwoners tegenover gemiddeld slechts 3,3 in het Rijk ; in de Leie- en Mandelvallei stijgt dit aantal zelfs tot 5,8 per 1.000 inwoners. Veel van deze ondernemingen zijn in het verleden tot ontwikkeling gekomen in de dorpscentra of in de stad en hebben zich

werkelijk geïntegreerd in het woongebied en de uitgeoefende activiteit is in zeer vele gevallen niet strijdig met een goede buurtschap ; andere bedrijven hebben zich gevestigd in het agrarisch gebied, in sommige gevallen gebruik makend van bedrijfsgebouwen van teloorgegangene bedrijfstakken (zoals de vlasnijverheid) en betekenen geenszins een hinder voor de omgeving. Een systematische overplaatsing van al deze kleine en middelgrote ondernemingen is, bedrijfseconomisch gezien, onmogelijk en is bovendien vanuit planologisch oogpunt niet noodzakelijk en zelfs niet wenselijk, omdat een zekere graad van verwevenheid van wonen en werken inderdaad een element is van een evenwichtig uitgebouwd maatschappelijk leven.'

'Het is dan ook noodzakelijk dat de mogelijkheden tot uitbreiding ter plaatse van bestaande bedrijven, hetzij in het woongebied, hetzij in het agrarisch gebied, met een groot begrip voor de konkrete situatie bekeken worden en het is volkomen ten onrechte dat men bij de ruimtelijke planning op het niveau van de gewesten dergelijke beperkende bepalingen heeft vastgelegd die een uiting zijn van een te verregaande ideële benadering die tal van feitelijkheden miskent.'

'De bepalingen van artikel 21 en 22 van het Koninklijk Besluit van 28 december 1972, betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, worden door de diensten van Stedebouw in strikte zin toegepast, ook wanneer vanuit planologisch oogpunt een uitbreiding ter plaatse van meer dan 20 % van het bouwvolume, volledig te verantwoorden is.'

'De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) West-Vlaanderen vraagt dringend om een herziening van voormelde bepalingen van het Koninklijk Besluit van 28 december 1972. Dergelijke stringente bepalingen horen niet thuis in een gewestplan dat in wezen enkel een plan dient te zijn dat een visie geeft betreffende de na te streven ontwikkeling. Het is enkel via de procedure van het APA, BPA of van de bouwvergunning dat een verantwoorde beslissing kan worden genomen inzake het eventueel behoud ter plaatse en uitbreiding van ondernemingen. Aan de bepalingen van artikel 15 en 16 van de wet van 29 maart 1962 (houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en de stedebouw) betreffende de aanvulling en zelfs eventuele afwijking door gemeentelijke plannen van aanleg van de bepalingen van een gewestplan, moet een reële inhoud worden gegeven.'

'De GOM - West-Vlaanderen vraagt dringend om herziening van de bepalingen van artikel 21 en 22 van het Koninklijk Besluit van 28 december 1972 en wenst een soepele regeling voor de bedrijven die, op ruimtelijk verantwoorde wijze, ter plaatse uitbreiding willen nemen.'

definitieve migratie en kwalifikatiegraad van de migranten in west-vlaanderen

Dr. ec. J. Theys,
Hoofd Afdeling Studies
GOM - West-Vlaanderen

Tot het begin van de jaren zestig is de provincie West-Vlaanderen een uitwijkingsgewest geweest ; sinds 1965 kent West-Vlaanderen afwisselend een gering vestigingsoverschot of een gering vertrekoverschot.

Betreffende de omvang en de evolutie van de uitwijkingsoverschotten zijn de volgende gegevens illustratief :

	Jaargemiddelden	
	Abs. cijfers	Per 1.000 inw.
jaren 1948-61	— 2.370	— 2,46
jaren 1962-70	— 258 (a)	— 0,25
jaren 1971-75	— 67 (b)	— 0,06
jaar 1971	— 155	— 0,15
jaar 1972	— 339	— 0,32
jaar 1973	+ 231	+ 0,22
jaar 1974	+ 175	+ 0,16
jaar 1975	— 247	— 0,23

(a) Na korrektie voor de afsplitsing van delen van gemeenten in het raam van de aflijning van de taalgrens

(b) Voor de jaren 1971-75 is voor de binnenlandse migratie uitgegaan van de immigratie in de Belgische arrondissementen, met opgave van herkomst.

De vertrekoverschotten zijn vooral in het begin van de jaren vijftig aanzienlijk geweest en hebben ongetwijfeld een ongunstige invloed gehad op de leeftijdsstructuur van de bevolking en de kwalifikatiegraad van de bevolking inzake scholing. De beschikbare statistische informatie op dit vlak is echter zeer beperkt.

De volkstelling van 31 december 1970 verstrekt inlichtingen over de binnenlandse migraties tijdens het jaar 1970, naar het geslacht, de burgerlijke staat en de leeftijd van de migranten (tabel 01.05).

De migratiesaldi van de Westvlaamse arrondissementen komen in de jongste jaren overwegend tot stand ten aanzien

van het eigen land, behoudens voor de arrondissementen Kortrijk en Veurne, waarbij het dan echter in absolute aantallen om eerder geringe cijfers gaat. De gegevens over de binnenlandse migratie zijn dan ook in het algemeen als voldoende representatief voor de totale migratie te aanzien ; inzake migratie was het jaar 1970 ook geen uitzonderlijk jaar.

Het is bekend dat een gewest met vertrekoverschotten, in het algemeen een meer dan evenredig verlies noteert in de groep van de jonge volaktieven ; dit wordt bevestigd door de gegevens over de migratie in 1970

Hoewel de gegevens over de binnenlandse migratie tijdens het jaar 1970 met omzichtigheid moeten benaderd worden, zijn enkele frappante vaststellingen toch mogelijk.

In de arrondissementen Diksmuide, Ieper, Roeselare en Tielt, met permanent aanzienlijke vertrekoverschotten, situeert zich de helft en meer van het migratiesaldo van 1970 in de leeftijdsklassen van 20 tot 29 jaar. In deze arrondissementen gaat het blijkbaar veelal om jonggehuwden of ongehuwden ; het is de leeftijdsklasse van 20 à 24 jaar die het sterkst aan bod komt en het aandeel van de kinderen in het migratiesaldo is beneden het aandeel van de kinderen in de totale bevolking.

In het arrondissement Brugge, met sinds het begin van de jaren zestig geregeld vrij grote vestigingsoverschotten, is de verdeling over de diverse leeftijdsgroepen veel evenwichtiger dan in de arrondissementen met grote uitwijkingsoverschotten. Wel valt te wijzen op een relatief sterke vertegenwoordiging van de leeftijdsgroepen van 15 à 35 jaar. Het arrondissement Brugge trekt blijkbaar heel wat

Foto H. Maertens, Brugge

Binnenlandse migratiesaldi naar leeftijdsgroepen, jaar 1970 (procentuele verdeling)

Arrondissement	0-14 j.	15-19 j.	20-24 j.	25-29 j.	30-34 j.	35-49 j.	50-64 j.	65 j. en +	Totaal
Diksmuide	— 15,6	— 10,1	— 50,4	— 14,5	— 6,5	— 14,9	+ 0,4	+ 11,6	— 276 = 100 %
Ieper	— 9,5	— 7,2	— 37,4	— 21,8	— 8,7	— 2,8	— 3,1	— 9,5	— 390 = 100 %
Roeselare	— 10,0	— 8,7	— 32,4	— 21,8	— 11,5	— 7,5	— 7,8	— 0,3	— 321 = 100 %
Tielt	— 0,4	+ 7,3	— 55,2	— 17,4	— 6,5	— 21,2	— 5,8	— 0,8	— 259 = 100 %
Brugge	+ 24,8	+ 9,3	+ 10,1	+ 12,6	+ 11,3	+ 15,8	+ 14,5	+ 1,6	+ 860 = 100 %
Oostende	— 30,0	+ 36,4	+ 33,2	— 22,3	— 12,3	+ 1,8	+ 46,4	+ 46,8	+ 220 = 100 %
Leeftijdsopbouw W.-Vlaand. 1970	25,0	7,7	7,4	6,3	6,4	19,5	15,0	12,7	100 %

gezinnen aan met meerdere kinderen ; het aandeel van de kinderen (— 15 jaar) in het migratiesaldo bedraagt een vierde of evenveel als het aandeel in de totale bevolking. Het is vooral de leeftijdsklasse van 65 jaar en meer die zwak vertegenwoordigd is.

Het arrondissement Oostende, met eveneens een vestigingsoverschot maar relatief geringer dan in het arrondissement Brugge, onderscheidt zich door een aanzienlijke aanwinst van ouderen. De structuur van het migratiesaldo blijkt bijzonder onevenwichtig te zijn, met ook een aanwinst van jongeren (15 à 24 jaar) maar een verlies bij de leeftijdsklasse van minder van 15 jaar en de leeftijdsklassen van 25 à 34 jaar. Het arrondissement Oostende trekt globaal gezien niet aan voor de vol-aktieven maar wel voor de ouderen, waardoor de migratie de vergrijzing van de bevolking ondersteunt. Het is bekend dat de kustgemeenten en meer in het bijzonder centra als

Oostende, een aantrekkingskracht hebben als woongebied voor gepensioneerden.

Gegevens over de kwalifikatie naar scholingsniveau van de bij de migratie betrokken personen ontbreken in het algemeen. Op verzoek van het Westvlaams Economisch Studiebureau heeft het Nationaal Instituut voor de Statistiek¹ een verwerking gedaan uit de volkstelling 1970 voor de werkende beroepsbevolking naar woonarrondissement, met opgave van het geslacht, het arrondissement van geboorte, het onderwijsniveau en de leeftijd (tabel 11.14 van de volkstelling). Om praktische redenen wordt de onderhavige analyse beperkt tot de mannelijke bevolking.

Eind december 1970 woonden er in West-Vlaanderen 243.908 mannelijke beroepsaktieven met een betrekking, die in West-Vlaanderen geboren waren. Er waren 20.407 mannelijke beroepsaktieven die in West-Vlaanderen

Mannelijke werkende beroepsbevolking naar het onderwijsniveau, 31 december 1970

Onderwijsniveau	Geboren in West-Vlaanderen en woonachtig in						Wonend in West-Vlaanderen en geboren in andere Belgische provincies		Migratiesaldo t.o.v. andere Belgische provincies			Wonend in West-Vlaanderen en geboren in het buitenland	
	West-Vlaanderen		andere Belgische provincies		Totaal								
	abs. c.	%	abs. c.	%	abs. c.	%	abs. c.	%	abs. c.	%	in % v.h. totaal aantal personen geb. in W.-VI.	abs. c.	%
Ten hoogste onvoltooid lager secundair niveau (a)	155.515	63,7	24.356	55,0	179.871	62,4	10.823	53,0	13.533	56,7	7,5	6.680	76,7
Lager secundair niveau	46.310	19,0	6.299	14,2	52.609	18,3	3.712	18,2	2.587	10,8	4,9	897	10,3
Hoger secundair niveau (b)	27.573	11,3	6.562	14,8	34.135	11,9	3.329	16,3	3.233	13,6	9,5	655	7,5
Hoger niet universitair niveau (c)	7.491	3,1	2.418	5,5	9.909	3,4	1.114	5,5	1.304	5,5	13,2	166	1,9
Universitair of gelijkgesteld niveau	7.019	2,9	4.632	10,5	11.651	4,0	1.429	7,0	3.203	13,4	27,5	314	3,6
Totaal	243.908	100,0	44.267	100,0	288.175	100,0	20.407	100,0	23.860	100,0	8,3	8.712	100,0

(a) Inclusief niveau onbekend

(b) Inclusief lager normaal onderwijs, froebel en kunstonderwijs

(c) Inclusief middelbaar normaalonderwijs

¹ Onze dank gaat zeer in het bijzonder naar de heer W. Van Waelvelde, bestuursdirecteur.

Mannelijke werkende beroepsbevolking naar het onderwijsniveau, per leeftijdsgroep, 31 december 1970

Onderwijsniveau en leeftijds-groep	Geboren in W.-VI. en wonend in				Wonend in W.-VI. en geboren in andere Belg. prov.		Migratiesaldo t.o.v. Belgische provincies			Wonend in W.-VI. en geboren in buitenland	
	West-Vlaanderen		andere Belgische provincies		Abs. c.	%	Abs. c.	Proc. verd.	% van totaal geboren in West-Vlaand.	Abs. c.	%
	Abs. c.	%	Abs. c.	%							
<i>14 à 24 jaar</i>											
Ten hoogste onvolt. lager secundair	20.509	46,6	1.989	51,1	1.303	47,3	686	60,4	3,0	680	71,3
Lager secundair	14.788	33,6	964	24,8	912	33,1	52	4,6	0,3	159	16,7
Hoger secundair	6.698	15,2	657	16,9	413	15,0	244	21,5	3,3	84	8,8
Hoger niet univers.	1.516	3,5	170	4,3	103	3,7	67	5,9	4,0	12	1,2
Univers. of gelijkgesteld	468	1,1	113	2,9	26	0,9	87	7,6	15,0	19	2,0
Totaal	43.979	100,0	3.893	100,0	2.757	100,0	1.136	100,0	2,4	954	100,0
<i>25 à 44 jaar</i>											
Ten hoogste onvolt. lager secundair	70.161	59,3	10.389	46,4	4.666	46,5	5.723	46,3	7,1	2.509	73,6
Lager secundair	23.766	20,1	3.539	15,8	1.962	19,5	1.577	12,8	5,8	385	11,3
Hoger secundair	14.933	12,6	3.810	17,0	1.791	17,8	2.019	16,3	10,8	268	7,9
Hoger niet univers.	5.212	4,4	1.781	8,0	764	7,6	1.017	8,2	14,5	96	2,8
Univers. of gelijkgesteld	4.294	3,6	2.880	12,8	859	8,6	2.021	16,4	28,2	151	4,4
Totaal	118.366	100,0	22.399	100,0	10.042	100,0	12.357	100,0	8,8	3.409	100,0
<i>45 jaar en meer</i>											
Ten hoogste onvolt. lager secundair	64.845	79,5	11.978	66,6	4.854	63,8	7.124	68,7	9,3	3.491	80,3
Lager secundair	7.756	9,5	1.796	10,0	838	11,0	958	9,2	10,0	353	8,1
Hoger secundair	5.942	7,3	2.095	11,7	1.125	14,8	970	9,4	12,1	303	7,0
Hoger niet univers.	763	0,9	467	2,6	247	3,2	220	2,1	17,9	58	1,3
Univers. of gelijkgesteld	2.257	2,8	1.639	9,1	544	7,2	1.095	10,6	28,1	144	3,3
Totaal	81.563	100,0	17.975	100,0	7.608	100,0	10.367	100,0	10,4	4.349	100,0

woonden maar in een andere Belgische provincie geboren waren, terwijl 44.267 mannelijke beroepsactieven die in West-Vlaanderen geboren waren op dit ogenblik woonachtig waren in andere Belgische provincies ; ten opzichte van het eigen land was er dus een negatief saldo van 23.860 personen ².

De personen geboren en woonachtig in West-Vlaanderen hebben gemiddeld een lager scholingsniveau dan diegenen die geboren zijn in West-Vlaanderen en thans elders in het land woonachtig zijn ; dit geldt ook ten aanzien van hen die elders in het land geboren zijn en thans in West-Vlaanderen wonen.

De afwijking is bijzonder uitgesproken voor de universitair geschoolden. Volgens de stand op het einde van 1970 had West-Vlaanderen 4.632 universitair afgestaan aan andere Belgische provincies en er zelf

² Eind 1970 woonden er in West-Vlaanderen 8.712 mannelijke beroepsactieven die in het buitenland geboren waren ; over de in West-Vlaanderen geboren en thans in het buitenland wonenden zijn er geen gegevens beschikbaar. Van 710 mannen woonachtig in West-Vlaanderen was het arrondissement van geboorte niet bekend.

1.429 aangetrokken, wat een verlies betekende van 3.203 universitair ³. Ten opzichte van het totale aantal mannelijke beroepsactieven geboren in West-Vlaanderen die houder waren van een universitair of gelijkgesteld diploma en in België woonachtig waren (in totaal 11.651), betekende het migratiesaldo van 3.203 personen niet minder dan 27,5 %. Voor het hoger niet universitair niveau was het percentage reeds aanzienlijk lager, namelijk 13,2 % en voor het laagste onderwijsniveau nog slechts 7,5 %.

De migratie in het eigen land leidt tot een afroming van hoger geschoolden.

De thans in West-Vlaanderen woonachtige mannelijke beroepsactieven die geboren zijn in het buitenland omvatten relatief veel personen die enkel lager onderwijs of ten hoogste onvoltooid lager secundair niveau hebben gevolgd, namelijk 76,7 % tegenover 63,7 % voor hen die geboren

³ Op te merken valt dat de personen geboren in West-Vlaanderen en woonachtig in een andere Belgische provincie eventueel reeds als kind met hun ouders kunnen uitgeweken zijn en hun studies kunnen gedaan hebben toen zij reeds buiten West-Vlaanderen woonden. Hetzelfde geldt ten aanzien van de ingewekenen.

Woonarrondissement	Ten hoogste onvoltooid lager secund. niveau		Lager secundair niveau		Hoger secundair niveau		Hoger niet-universitair niveau		Universitair of gelijkgesteld niveau		Totaal	
	— 25 j.	25 à 44 j.	— 25 j.	25 à 44 j.	— 25 j.	25 à 44 j.	— 25 j.	25 à 44 j.	— 25 j.	25 à 44 j.	— 25 j.	25 à 44 j.
Arr. Brugge												
t.o.v. W.-Vlaand.	+ 170	+ 692	+ 100	+ 435	+ 74	+ 444	+ 26	+ 238	+ 1	+ 221	+ 371	+ 2.030
andere prov.	- 109	- 587	+ 49	- 96	- 18	- 274	+ 4	- 150	- 17	- 387	- 91	- 1.494
Arr. Kortrijk												
t.o.v. W.-Vlaand.	+ 135	+ 883	+ 59	+ 233	+ 42	+ 297	+ 14	+ 68	+ 9	+ 83	+ 259	+ 1.564
andere prov.	- 62	- 1.264	- 50	- 370	- 59	- 488	- 2	- 216	- 16	- 507	- 189	- 2.845
Arr. Oostende												
t.o.v. W.-Vlaand.	+ 60	+ 612	+ 81	+ 284	+ 26	+ 148	+ 5	+ 23	+ 4	+ 80	+ 176	+ 1.147
andere prov.	+ 7	- 114	+ 202	+ 149	+ 24	- 101	- 1	- 92	- 13	- 226	+ 219	- 384
Arr. Diksmuide												
t.o.v. W.-Vlaand.	- 93	- 613	- 54	- 252	- 42	- 189	- 11	- 84	- 3	- 69	- 203	- 1.207
andere prov.	- 62	- 420	- 31	- 126	- 14	- 137	- 3	- 63	- 4	- 108	- 114	- 854
Arr. Ieper												
t.o.v. W.-Vlaand.	- 148	- 643	- 101	- 360	- 65	- 311	- 19	- 123	- 7	- 132	- 340	- 1.569
andere prov.	- 158	- 1.278	- 73	- 439	- 53	- 371	- 20	- 170	- 13	- 265	- 317	- 2.523
Arr. Roeselare												
t.o.v. W.-Vlaand.	- 21	+ 102	- 29	- 26	+ 22	- 140	- 2	- 56	0	- 89	- 30	- 209
andere prov.	- 108	- 672	- 44	- 262	- 35	- 299	- 17	- 158	- 13	- 280	- 217	- 1.671
Arr. Tielt												
t.o.v. W.-Vlaand.	- 100	- 934	- 39	- 276	- 45	- 217	- 12	- 58	- 1	- 90	- 197	- 1.575
andere prov.	- 116	- 976	- 79	- 316	- 52	- 230	- 15	- 118	- 4	- 134	- 266	- 1.774
Arr. Veurne												
t.o.v. W.-Vlaand.	- 3	- 99	- 17	- 38	- 12	- 32	- 1	- 8	- 3	- 4	- 36	- 181
andere prov.	- 78	- 412	- 26	- 117	- 37	- 119	- 13	- 50	- 7	- 114	- 161	- 812
West-Vlaanderen t.o.v. andere provincies												
	- 686	- 5.723	- 52	- 1.577	- 244	- 2.019	- 67	- 1.017	- 87	- 2.021	- 1.136	- 12.357

en woonachtig zijn in West-Vlaanderen. De gegevens ontbreken om een vergelijking te maken met de in West-Vlaanderen geboren personen in het buitenland.

Het is bekend dat het onderwijsniveau onder de jongeren gemiddeld hoger ligt dan bij de ouderen. Op basis van de beschikbare gegevens kan worden nagegaan of ook bij de jongeren de migratie leidt tot een relatief sterke afroming van hoger geschoolden. Gegevens zijn voorhanden voor de leeftijdsgroepen van 14 à 24 jaar, 25 à 44 jaar en 45 jaar en meer.

Het eerder lage aandeel van de universitair onder de mannelijke werkende beroepsactieven van minder dan 25 jaar betekent niet dat thans minder universitair onderwijs gevolgd wordt dan dit het geval was voor de beroepsactieven van 25 jaar en meer. Voor de leeftijdsgroep van minder dan 25 jaar is de (procentuele) verdeling naar onderwijsniveau uiteraard beïnvloed door de ongelijke duur van de vorming op de diverse niveaus en het intreden in het beroepsleven. Rekening houdend met dit element, duiden de gegevens van voorgaande tabel wel aan dat gemiddeld een hoger onderwijsniveau gehaald wordt bij dalen in leeftijd.

De aandacht gaat hier evenwel in eerste instantie naar de vraag of de migratie blijvend een verarmend effect

heeft inzake scholingsniveau van de Westvlaamse bevolking.

Van de mannelijke werkende beroepsbevolking van 45 jaar en meer waren er eind 1970 in totaal 3.896 met een universitair of gelijkgesteld diploma die in West-Vlaanderen geboren waren en in België woonachtig waren ; 1.639 of 42,1 % van hen woonden niet meer in West-Vlaanderen. In West-Vlaanderen woonachtig en elders in het land geboren waren er 544 mannen met een universitair diploma. West-Vlaanderen had dus een negatief migratiesaldo van 1.095 universitair ten opzichte van de andere Belgische provincies ; dit negatief migratiesaldo betekende niet minder dan 28,1 % van alle houders van een universitair diploma die in West-Vlaanderen waren geboren. Ook voor de leeftijdsgroep van 25 à 44 jaar bereikt het negatief migratiesaldo in procent van alle houders van een universitair diploma die geboren waren in West-Vlaanderen 28,2 %. Voor de leeftijdsgroep van minder dan 25 jaar is het percentage gedaald tot 15,0 %. Het is ongetwijfeld zo dat onder de universitair van minder dan 25 jaar een aantal een betrekking had buiten West-Vlaanderen en gelet op de korte termijn van tewerkstelling nog niet besloten had tot definitieve migratie en dit na verloop van tijd wel zal doen, maar het verschil in aandeel inzake migratiesaldo (15 % tegenover 28 %) is zo groot dat waarschijnlijk mag besloten worden tot een terugloop van de afroming door migratie van

universitair geschoolden⁴. Toch is het aandeel voor de universitair (15 %) groter dan voor de niet-universitair geschoolden (4 % of minder).

Algemeen kan voor alle onderwijsniveaus een duidelijke verbetering worden vastgesteld voor de jongeren. Dit verschijnsel sluit uiteraard aan bij de verbeterde migratiebalans voor West-Vlaanderen die van uitgesproken negatief geëvolueerd is naar ongeveer een evenwicht. Voor de leeftijdsgroep van minder dan 25 jaar lijkt de verbetering onloochenbaar, maar niettemin tonen de gegevens aan dat binnen een inkrimpende groep van uitwijkenden de hoger geschoolden nog steeds in relatief sterkere mate betrokken worden. Dat de mobiliteit stijgt met het scholingsniveau is een normaal verschijnsel, dat uiteraard geldt voor alle provincies; deze hogere mobiliteit zou echter niet noodzakelijk moeten leiden tot een relatief groter migratiesaldo voor de hoog geschoolden, wat voor West-Vlaanderen echter nog het geval is geweest. Voor de minder dan 25-jarigen was er bij de universitair een negatief saldo van 37 ten opzichte van Brabant, 21 ten opzichte van Oost-Vlaanderen, 20 ten opzichte van Antwerpen en 9 t.o.v. de overige Belgische provincies.

Binnen West-Vlaanderen geschiedt de mobiliteit eveneens ten gunste van de economisch sterkste gewesten. Onder de minder dan 25-jarigen hadden de arrondissementen Kortrijk (+ 9), Oostende (+ 4) en Brugge (1) een positief saldo van houders van een universitair diploma ten opzichte van de andere Westvlaamse arrondissementen; ook voor de leeftijdsgroep van 25 à 44 jaar werd ten opzichte van de andere Westvlaamse arrondissementen een positief saldo genoteerd inzake universitair voor de arrondissementen Brugge (+ 221), Kortrijk (+ 83) en Oostende (+ 80).

Geen enkel Westvlaams arrondissement had, voor om het even welke leeftijdsgroep, een positief saldo inzake universitair ten opzichte van het geheel van de andere Belgische provincies.

Geen enkel Westvlaams arrondissement is, ook niet bij de jongeren, gekomen tot een positief saldo ten opzichte van het geheel van de andere Belgische provincies inzake hoger onderwijs. Het arrondissement Oostende heeft voor de minder dan 25-jarigen weliswaar globaal een positief saldo ten opzichte van de andere provincies, maar voor het hoger onderwijs blijft het saldo negatief.

Het arrondissement Brugge noteert globaal een positief saldo, maar dit enkel dank zij een positief saldo ten aanzien van de overige Westvlaamse arrondissementen. In het arrondissement Kortrijk is het saldo globaal nog negatief voor de leeftijdsklasse van 25 à 44 jaar, maar voor de leeftijdsklasse van minder dan 25 jaar reeds positief; dit laatste wordt echter gerealiseerd dank zij een positief saldo ten aanzien van de Westvlaamse arrondissementen en niet ten opzichte van de andere provincies. Een verbeterde situatie is toch aan te wijzen.

De beschikbare gegevens inzake migratie voor West-Vlaanderen wijzen duidelijk aan dat de vertrekoverschotten een negatief effect hebben op de leeftijdsopbouw van de bevolking en de kwalificatiegraad. Ook de arrondissementen met vestigingsoverschotten vertonen ten aanzien van de andere Belgische provincies nog een ongunstig beeld op het vlak van de afoming van hoger geschoolden.

⁴ In feite kan het migratiesaldo lager zijn dan 15 % voor de afgestudeerden omdat een aantal van de houders van een universitair diploma reeds als kind kan betrokken geweest zijn in de migratiebeweging.

Foto H. Maertens, Brugge

groei en concentratie van de varkensproduktie in west-vlaanderen

Dr. Ir. J. Viaene,

e.a. assistent, R.U.G.

Lic. ec. R. Heyman

Sedert het einde der vijftiger jaren, de periode van het ontstaan van de Europese Gemeenschap, is de varkensproduktie in België sterk expansief geëvolueerd. West-Vlaanderen is hierbij toonaangevend geweest. Verschillende factoren hebben de producenten van biggen en mestvarkens gestimuleerd tot schaalvergroting en specialisatie. Gedurende de laatste jaren komen echter ook ongunstige elementen op het voorplan. Het is de bedoeling nader in te gaan op de evolutie van de varkensproduktie in West-Vlaanderen en de verschillende aspecten te belichten die belangrijk zijn voor de toekomstige evolutie van die sektor.

1. Bijna de helft van de Belgische mestvarkens in West-Vlaanderen

Aan de basis van het eindprodukt varkensvlees ligt de varkensstapel. Twee spekulatierichtingen komen naar voor, de bedrijven met zeugen en met mestvarkens. Gesloten bedrijven omvatten beide spekulaties en bieden het voordeel van minder kans op ziekten, geen afzet- en prijsprobleem voor biggen, groter belang bij kwaliteitsverbetering en geringer marktrisico dan een mestvarkensbedrijf. Is in de periode 1959-1976 de varkensstapel meer dan vervijfvoudigd in West-Vlaanderen, dan is het aantal bedrijven met 40 % afgenomen.

Evolutie van de varkensstapel en -bedrijven in West-Vlaanderen

	1959		1967		1970		1976	
	x 1.000	% Rijk	x 1.000	% Rijk	x 1.000	% Rijk	x 1.000	% Rijk
biggen (tot 20 kg)	145,3	32,8	234,1	31,8	393,5	34,1	577,5	40,3
mestvarkens vanaf 20 kg	198,3	25,5	433,8	37,1	806,1	41,1	1.335,8	47,6
fokvarkens	65,5	32,2	126,1	32,0	210,1	34,3	250,8	39,0
Totaal	410,0	28,7	793,9	34,5	1.409,8	37,8	2.163,0	44,2
bedrijven met varkens	24,2	17,4	19,6	21,2	18,7	22,3	14,5	26,6
varkens per bedrijf	16,9		40,5		75,4		149,2	

Vooraf vanaf 1967 is het aandeel van de Westvlaamse varkenshouderij in België voortdurend toegenomen tot 44,2 % in 1976. Voor de biggen en de fokvarkens bedraagt het aandeel ongeveer 40 %, terwijl mestvarkens boven de 20 kg voor 47,6 % voorkomen in West-Vlaanderen. Gedurende de periode 1959-1976 is de Belgische varkensstapel met 3,4 mln varkens toegenomen, waarvan de helft in de provincie West-Vlaanderen. In de overige Vlaamse provincies is de varkensstapel eveneens meer dan verdubbeld, doch niet in de Waalse provincies.

In 1976 omvatte het Vlaamse land ruim 85 % van de nationale varkensstapel. Gepaard gaande met de sterke groei van de varkensstapel ontwikkelde de bruto vleesproduktie in België van 256.800 ton karkasgewicht in 1959 tot 704.513 in 1976. Deze expansie was mogelijk door de toename van het binnenlands verbruik enerzijds en de uitbreiding van de export anderzijds. In de periode 1959-1976 steeg het verbruik met 13,7 kg per hoofd tot gemiddeld 40,4 kg/hoofd. Mede door de uitbouw van de Gemeenschappelijke varkensmarkt kon de uitvoer vooral naar Frankrijk en Duitsland toenemen tot 266.216 ton in 1976 of 41,3 % van de netto produktie.

Tegenover de sterke expansie van de varkensstapel staat de systematische afname van het aantal producenten. Hierdoor neemt het aantal varkens per bedrijf voortdurend toe. De concentratie is het hoogst in West-Vlaanderen met gemiddeld 149 varkens/bedrijf tegen 89 varkens/bedrijf voor het Rijk in 1976.

2. Structuur van de bedrijven met varkens

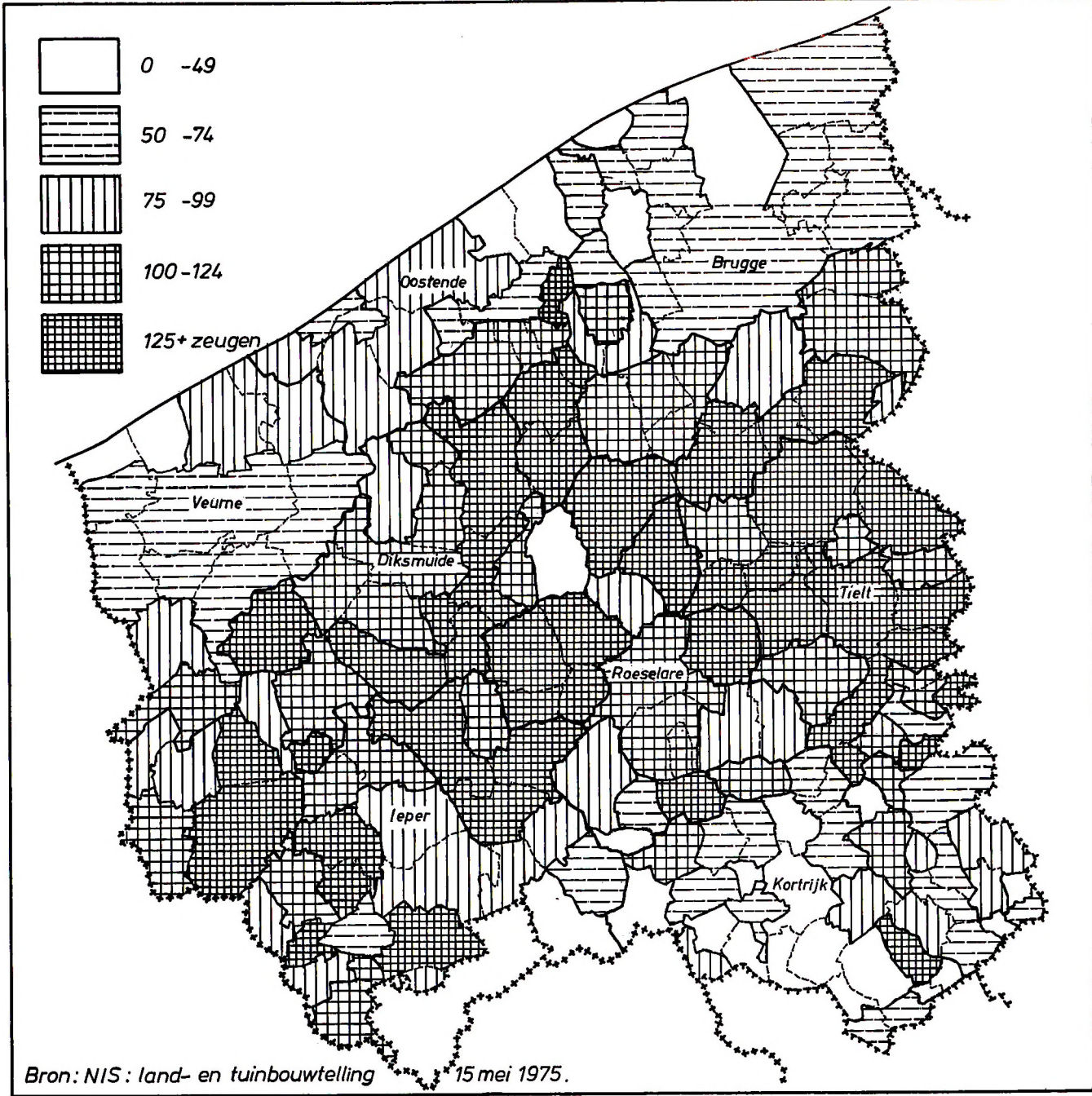
Na een overzicht van de groei van de varkensstapel is het belangrijk een beeld te vormen van de grootte, de specialisatiegraad, de kontraktproduktie en de afzetstructuur van de bedrijven in 1975.

Ongeveer twee derden van de landbouwbedrijven in West-Vlaanderen houden varkens voor de verkoop, waarvan 87 % beroeps- en 13 % gelegenhedsproducenten zijn. Voor de bedrijven met zeugen ligt de verhouding enigszins anders dan voor bedrijven met mestvarkens. Zeugen komen voor op ongeveer 76 % van de varkensbedrijven in West-Vlaanderen en is bijna uitsluitend een activiteit van de beroepssector met 96 % van de zeugenstapel. Mestvarkens worden gehouden op ongeveer de helft van de varkensbedrijven. In de gelegenhedssector wordt ongeveer 20 % van de varkens gemest, terwijl de overige 80 % gehouden worden door beroepslandbouwers.

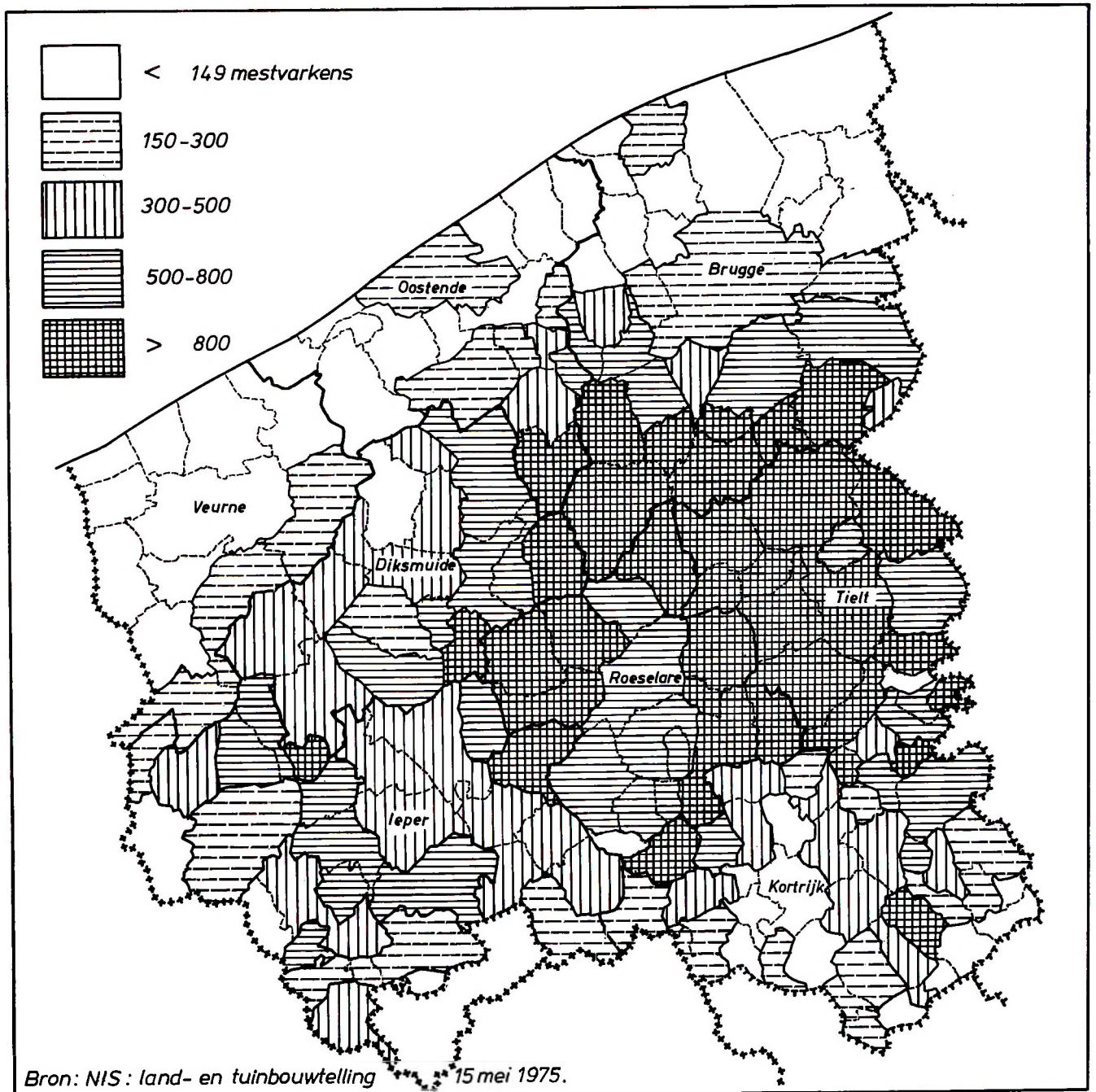
Sedert 1959 hebben vooral de bedrijven met minder dan 50 varkens de sektor verlaten. De uitbreiding van de varkensstapel is gebeurd in landbouwbedrijven, gericht op schaalvergroting en specialisatie. De capaciteit van de zeugenhouderij per bedrijf is uiteraard kleiner. Ingedeeld naar grootteklasse worden de zeugen in 1975 voor 30 % gehouden op bedrijven met minder dan 20 zeugen 43 % op bedrijven met 20 tot 49 zeugen 18 % op bedrijven met 50 tot 99 zeugen en 9 % op bedrijven met 100 en meer zeugen.

Precies 64 % van de zeugenbedrijven houden minder dan 20 zeugen en 29,2 % van de bedrijven tussen 20 en 49 zeugen. Verder komt naar voor dat 38 % van de Westvlaamse zeugen gehouden worden op bedrijven met minder dan 10 ha. Algemeen zijn de zeugenbedrijven niet gespecialiseerd en wordt geproduceerd in beperkte eenheden. De bedrijven met mestvarkens zijn daarentegen meer gespecialiseerd. Ingedeeld naar grootteklasse worden de mestvarkens in 1975 voor

Kaart I: Indeling van het aantal zeugen / 100 ha cultuurgrond en per gemeente, 1975.

Kaart II: Indeling van het aantal mestvarkens (+20 kg)/100 ha en per gemeente, 1975.

22 % gehouden op bedrijven met minder dan 100 mestvarkens
49 % op bedrijven met 100 tot 499 mestvarkens
16 % op bedrijven met 500 tot 999 mestvarkens
13 % op bedrijven met 1.000 en meer mestvarkens.

Ongeveer 56 % van de mestvarkens komt voor op bedrijven met een oppervlakte van minder dan 10 ha. Kenmerkend voor de structuur van de mestvarkenshouderij in West-Vlaanderen zijn de grote productie-eenheden.

Ingedeeld naar de technisch-ekonomische gerichtheid komt naar voor dat de zeugenhoudery in 1974 voor 65 % behoort tot de grondgebruik onafhankelijke veehouderij-productie. Tevens komt tot uiting dat de zeugenhoudery voor 58 % gekombineerd wordt met een andere landbouwactiviteit. De zeugenhoudery in West-Vlaanderen komt overwegend voor op gemengde bedrijven en is geen gespecialiseerde bedrijfstak. De mestvarkenshouderij daarentegen behoort voor 97 % tot de grondgebruik onafhankelijke veehouderijproductie. Tevens is de mestvarkenshouderij voor 82 % in hoge mate gespecialiseerd en slechts voor 17 % gekombineerd met andere landbouwactiviteiten. Mestvarkens worden hoofdzakelijk gehouden in gespecialiseerde, niet-grondgebonden bedrijven.

De kontraktproductie, waarbij een onderneming verschillende activiteiten van de produktiekolom onder één beheer uitvoert, is kenmerkend voor veredelingsproductie in de landbouw. De wet van 1 mei 1976 reglementeert de kontrakten in de sektor van de dierlijke productie en heeft tot doel vooral de landbouwers te beschermen tegen onredelijke formuleringen. Uit een recent structuuronderzoek komt naar voor dat in West-Vlaanderen slechts 2 % van de zeugen onder kontrakt gehouden worden. De integratie is wel doorgedrongen in de mestvarkenshouderij. Ongeveer 28 % van de bedrijven met mestvarkens, die samen 37 % van de mestvarkens omvatten, produceren onder kontrakt. Bijna 80 % van deze varkens komen voor in eenheden met meer dan 200 mestvarkens.

Uit cijfers over het aantal en de capaciteit van de nieuwgebouwde varkensstallen in West-Vlaanderen komt algemeen een tendens tot schaalvergroting naar voor, gericht op stallen met ongeveer 40 zeugen en 300 mestvarkens. Algemeen is de activiteit in de nieuwbouw van varkensstallen afgezwakt en omvatte in 1975 ongeveer de helft van het aantal in 1971.

3. Waar bevinden zich de varkens in West-Vlaanderen ?

De lokalisatie wordt onderzocht door het aantal varkens per 100 ha kultuurgrond en per gemeente na te gaan. De varkensstapel is vooral gekoncentreerd in de administratieve arrondissementen Tielt, Ieper, Brugge en Roeselare met respectievelijk 21 %, 19 %, 16 % en 16 % van het totaal aantal varkens. De gemeenten met de hoogste bezetting zijn Wingene, Lichtervelde, Ruiselede, Torhout en Tielt. De varkensproductie in West-Vlaanderen is sterk gekoncentreerd. De administratieve arrondissementen Veurne, Oostende, Kortrijk en Diksmuide samen hebben slechts 28 % van het aantal varkens. De gebieden met meer dan 1.000 varkens per 100 ha kultuurgrond komen vooral voor in het arr. Tielt en aanpalende gemeenten. Bijna de helft van de Westvlaamse varkens wordt gehouden op 22 % van de totale beteelde oppervlakte, hoofdzakelijk gesitueerd in de zand- en zandleemstreek.

De zeugenstapel bevindt zich vooral in de administratieve arrondissementen Ieper, Brugge, Diksmuide

en Roeselare met respectievelijk 22 %, 15 %, 14 % en 13 % van de Westvlaamse zeugen. In deze arrondissementen liggen dan ook de meeste gemeenten met meer dan 100 zeugen per 100 ha kultuurgrond. Kaart I illustreert de spreiding van de zeugenstapel over West-Vlaanderen. De Polderstreek is gekenmerkt door een vrij homogene bezetting met 50 tot 100 zeugen per 100 ha kultuurgrond, vrijwel onafhankelijk van de mesterij. In de zand- en zandleemstreek komen beide spekulaties veeleer gekombineerd voor. Inderdaad de mestvarkens zijn sterk gekoncentreerd in de arrondissementen Tielt, Roeselare, Ieper en Brugge met respectievelijk 24 %, 21 %, 16 % en 15 % van de mestvarkens. Zoals naar voor komt uit kaart II liggen de meeste gemeenten met 800 mestvarkens per 100 ha kultuurgrond dan ook in die streken. De mestvarkensspekulatie koncentreert zich in het midden van West-Vlaanderen naar het oosten toe gericht. De overige arrondissementen tellen een gering aantal varkens per 100 ha kultuurgrond.

4. Wat verklaart de expansie van de varkenshouderij ?

Gedurende de voorbije twee decennia is de bedrijfszekerheid in de landbouw afgenomen, waarbij enerzijds landbouwers hun activiteit hebben stopgezet en anderzijds bedrijfsleiders schaalvergroting en specialisatie hebben nagestreefd. Meer dan in de andere provincies is de kleine boer in West-Vlaanderen zijn inkomen gaan zoeken in de meer kapitaalintensieve doch niet grondgebonden varkenshouderij of de arbeidsintensieve groenteteelt.

Uitbreiding van de productie en specialisatie werd mede gestimuleerd door de hoge rendabiliteit gedurende de voorbije tien jaar. Het arbeidsinkomen in varkensbedrijven lag beduidend hoger dan dat van de andere landbouwbedrijven en van de gemiddelde loontrekkende buiten de landbouw. Toch komt naar voor dat het arbeidsinkomen van de varkensbedrijven mede fluktueert met de varkensprijzen en sommige bedrijven tijdelijk likwiditeitsproblemen kennen.

De expansie van de varkensstapel en -productie werd mede veroorzaakt door de gunstige bevoorrading van krachtvoeder. De veevoedernijverheid produceerde niet alleen varkensvoeder van betere kwaliteit, maar is tevens de voornaamste integrator in de kontraktproductie van mestvarkens. Hierdoor werd de producent niet enkel onafhankelijk van de productie van eigen voedermiddelen, doch werd het gebrek aan kapitaal of bedrijfszekerheid eveneens opgevangen. De grondstoffen voor de veevoerders nl. granen zijn hoofdzakelijk afkomstig uit Noord-Frankrijk, terwijl de eiwithoudende produkten ingevoerd worden van uit de V.S.A. en Brazilië. De gunstige ligging ten opzichte van Frankrijk en de aanwezigheid van belangrijke Vlaamse invoerhavens hebben een grote rol gespeeld in de uitbouw van de veevoedernijverheid.

In de Europese Gemeenschap zijn de Belgische varkens alom bekend en geroemd voor hun hoge karkaskwaliteit. De vakkennis van de varkenshouders, gebaseerd op voorlichting van de overheid, heeft geleid tot de selectie van een kwaliteitsvarken. De ervaring en de ontwikkeling van de technologie en de preventieve ziektebestrijding zijn andere elementen waardoor schaalvergroting en specialisatie mogelijk werden. Door een betere voederomzet, hoge groeisnelheid, minder sterfte en minder arbeid/varken werden de produktiekosten gedrukt. De Westvlaamse producent is in zijn streven naar een hoger inkomen en

meer bedrijfszekerheid vroeger overgegaan tot grote eenheden en specialisatie.

De toegenomen produktie beantwoordde aan een stijgende consumptie, veroorzaakt door de sterke inkomenstoename van de bevolking en relatief gunstige prijzen tegenover rundvlees. De konsumptietoename in Frankrijk, Duitsland en Italië vormde de basis van de groeiende export. Hierbij heeft West-Vlaanderen een gunstige geografische ligging en interessante toevoerwegen tot de grote consumptiecentra Parijs, Düsseldorf, Keulen en Essen.

Aansluitend met de dynamiek op het niveau van de produktie is de afzetstructuur belangrijk geëvolueerd. De traditionele verkoop van levende varkens en zeugen op natura-markten is praktisch verdwenen. Daarentegen is de koöperatieve afzet een vast marktkanaal geworden, terwijl de verkoop op de hoeve aan varkenshandelaars en kommissionairs de belangrijkste afzetvorm is.

In West-Vlaanderen verzorgen de Brugse Vleesveiling en Covavee het belangrijkste deel van de koöperatieve afzet. De Brugse Vleesveiling startte in 1965 en is snel uitgegroeid tot een veiling van meer dan 1.000 varkens per week. Onder impuls van de toenemende omzet bouwde de koöperatieve een modern complex te Beernem gericht op het slachten, versnijden, bewaren en verkopen van varkens. Het geheel van de uitrusting biedt nog voldoende ruimte en mogelijkheden opdat de omzet van ongeveer 6.000 varkens/week verder zou uitbreiden. Ongeveer 75 % van de varkens komen uit een tiental gemeenten van het arr. Brugge, Tielt en Roeselare. De leden van de veiling kunnen hun varkens vrij leveren door ze zelf aan te voeren of door beroep te doen op het transport van de veiling.

Het grootste deel van de slachthelften wordt verkocht aan vleesgrossiers en grootwinkelbedrijven. Toch voert de veiling eveneens rechtstreeks uit, vooral naar Frankrijk. Door zelf te versnijden en de snijstukken te kommercialiseren tracht de veiling een ruimer cliënteel te bereiken. Sedert april 1976 verkoopt de Brugse Vleesveiling op detailhandelniveau, vooral aan grootverbruikers.

Bij Covavee wordt de aanvoer geregeld door middel van vertrouwensmensen, rekening houdend met de plaats en hoeveelheid van vraag. In West-Vlaanderen zijn de varkens van Covavee vooral afkomstig uit de streek Ieper-Diksmuide. De afzet verloopt meestal rechtstreeks aan vleesgrossiers, waarmede Covavee een vaste relatie heeft.

De direkte verkoop op de hoeve zou ongeveer 80 % van de mestvarkens omvatten. Verschillende personen treden op als koper ; de belangrijkste zijn de varkenshandelaars en de kommissionairs van slachthuizen of vleesgroothandelaars. In mindere mate treden slagers of slagers-grossiers op als direkte kopers van mestvarkens. Vooral varkens afkomstig van de kontraktproduktie worden in veel gevallen door de integrator rechtstreeks verkocht aan vleesgroothandelaars of koöperatieven.

De kommercialisatie van de biggen via naturamarkten komt nog steeds voor op de markt van Roeselare, doch is de laatste jaren systematisch afgenomen tot 19.690 biggen in 1976. Vooral in de Polders en ook in de Zandstreek verkopen de fokbedrijven hun biggen hoofdzakelijk aan biggenhandelaars, die de biggen meestal verder verkopen aan integratoren of grote mesterijen. Daarnaast zijn heel wat varkensmesters actief in de direkte aankoop van varkens bij fokkers. Uiteraard wordt een deel van de biggen

Foto Archief Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor land- en tuinbouw, Beitem-Roeselare

verder gehouden en gemest op het eigen bedrijf. Sedert enkele jaren is een veiling voor biggen ontstaan te Brugge en kent vooral succes bij fokkers met biggen van goede kwaliteit.

Na de verzamelende fase in de kommercialisatie van varkens komt de distributie, die duidelijk gericht is op de bevoorrading van de consumptiecentra. Tegenover de uitgebreide produktie in West-Vlaanderen liggen de belangrijke consumptiegebieden buiten de provincie, waardoor de vleesgroothandel een belangrijke functie heeft bij de overbrugging van beide gebieden. De verdelende activiteit bestaat in de levering van slachthelften of snijstukken aan slagers, grootwinkelbedrijven, grootverbruikers, vleeswarenfabrieken en buitenland.

5. Remmende factoren

Tegenover de expansiefactoren komen de laatste jaren toch enkele belangrijke factoren naar voor, die verdere uitbreiding kunnen afremmen.

Vooraf bij de gespecialiseerde varkensbedrijven, die steeds verder hun bedrijf uitbouwden voor een deel met vreemd vermogen, kunnen periodes van lage varkensprijzen likwiditeitsproblemen veroorzaken. Voor de mestvarkens werd bijvoorbeeld in 1974 gedurende ongeveer een half jaar een negatief arbeidsinkomen geboekt van bijna 1.000 fr. per varken. De prijs- en marktrisico's kunnen bij grote produktie-eenheden zware verliezen veroorzaken en bedrijven in moeilijkheden brengen, vooral wanneer de financiering met geleende middelen geschiedt. Naast de prijsrisico's stellen zich eveneens de technische risico's. Door de grote concentratie van varkens niet enkel op een bedrijf, maar in een streek verhoogt het risico van ziekte en sterfte in aanzienlijke mate. De beveiliging tegen ziekterisico's in de varkenssector kan niet steeds opgevangen worden door preventief ingrijpen en vormt een bedreiging voor grote bedrijven.

De produktie van varkensvlees is niet grondgebonden. Zonder de invoer van krachtvoedercomponenten kan de Benelux niet eens de eigen binnenlandse behoefte aan dierlijke veredelingsprodukten dekken. De uitvoer van varkensvlees is enkel mogelijk door de import van granen en eiwithoudende voeders, verwerkt door de veevoederindustrie. De crisis in de bevoorrading van de veevoedercomponenten in 1973 en de daarop sterke prijsstijging van varkensvoeder toonde de sterk afhankelijke positie van de intensieve varkensproduktie. Hierdoor stegen de produktiekosten en leidde tot verlies op korte termijn en minder goede perspectieven op middellange termijn. In de tweede helft van 1977 zijn de eiwitrijke voeders in ruime mate en tegen lage prijzen beschikbaar en geven nieuwe impulsen aan de varkenshouderij. Toch dient rekening gehouden met een eventueel nieuwe schaarste in de toekomst en dient verdere uitbreiding kritisch onderzocht.

Voor de grote eenheden stelt zich het probleem van de mestoverschotten, de stankhinder en de integratie in het landschap. De varkensproduktie, samen met de hoge rundveebezetting en pluimveedichtheid heeft tot resultaat dat West-Vlaanderen de hoogste verzadigingsgraad van mest heeft in België. Of deze mestverzadiging een belemmering zal vormen voor de verdere uitbreiding hangt af van de wetgeving inzake water- en bodemverontreiniging en de technisch-ekonomische ontwikkeling van de mestverwerking. Stankhinder in de nabijheid van woongebieden vormt in sommige gevallen

het argument tot weigering of niet verlenging van een uitbatingsvergunning.

Het gebrek aan monetaire stabiliteit in Frankrijk en Italië enerzijds en de produktietoename en concurrentie van Nederland, Denemarken en Duitsland anderzijds kan in de komende jaren een negatieve invloed hebben op de export en de produktie van varkens. Vooral bedrijven die een minder goede kostprijs halen en minder efficiënt produceren worden het eerst bedreigd. Monetaire kompenserende bedragen worden toegekend om prijsvariatie te wijten aan valutashommelingen, gedeeltelijk weg te werken en de gemeenschappelijke landbouwmarkt te handhaven. De administratieve vertraging van de effectieve uitkering zijn een hinder voor een exportgerichte afzet.

Een laatste en bijzonder belangrijk argument die de uitbreiding afremt, is de stagnatie van de varkensvleesconsumptie. De totale bevolking binnen de Europese Gemeenschap groeit nauwelijks aan; er is bijgevolg enkel een konsumptietoename per persoon mogelijk. De beperkte ekonomische groei heeft echter voor gevolg dat de invloed van de inkomensstijging op de konsumptietoename in de eerstvolgende jaren gering is. Daarentegen is de prijsstijging op het niveau van de konsument een rem voor de uitbreiding van het verbruik.

6. Slotbeschouwing

De Westvlaamse produktie van varkensvlees heeft in de periode 1959-1976 een enorme uitbreiding gekend. Kleine bedrijven hebben de sektor verlaten. De dynamische houding en aanpak van de Westvlaamse landbouwers, samen met een aantal gunstige omstandigheden vormden de grondslag tot de uitbouw van de produktie. Schaalvergroting en specialisatie samen met een goed afzetapparaat zijn waarborgen voor de toekomst. Daarentegen komen een aantal factoren naar voor, waarmee in de toekomst rekening dient gehouden en die momenteel een adempauze in de produktie en afzet hebben ingeluid. Op middellange termijn zijn de perspectieven niet onverdeeld gunstig; de remmende factoren, vooral stagnatie van de konsumptie, risico's en milieuhinder zijn elementen die de expansie afremmen en herleiden tot een stagnatie van de produktie. Toch dient de producent verder te streven naar kwaliteitsverbetering en een lagere kostprijs. Het is belangrijk dat de produktie konkurrentieel blijft tegenover de Franse en Italiaanse markt. Tevens dient een actief afzetbeleid gevoerd, gericht op de exportmarkten van het Belgisch varkensvlees, zowel als vers en als bereid produkt.

Literatuur

Bockstaele, L., Toekomst van het Westvlaams gespecialiseerd landbouwbedrijf, 'West-Vlaanderen werkt', 1975, nr. 1, blz. 3-6.

Belgische Boerenbond, 'Structuuronderzoek', mei 1975.

Michels, J., De Westvlaamse varkensteelt, 'West-Vlaanderen werkt', 1966, nr. 4, blz. 121-127.

Vanacker, L. - Planologische studie van het mestprobleem, 'Verslag Verwerking van bio-industriële afvalstoffen', Post-universitaire Studiedagen, fakulteit landbouwwetenschappen, RUG, 8 december 1976.

Viaene, J., 'Prijsstijgingen voor Granen en Voeder brengen de expansieve groei van de dierlijke veredelingsproduktie in het gedrang', Seminarie voor Marktkunde van Land- en tuinbouwprodukten. Fakulteit van de Landbouwwetenschappen, RUG, januari 1975.

Viaene, J., 'De Koöperatieve afzet van mestvarkens', Seminarie voor Marktkunde van Land- en tuinbouwprodukten. Fakulteit van de Landbouwwetenschappen, RUG, oktober 1976.

afvalwaterzuivering en -verwerking in west-vlaanderen : bestaande toestand en voorstel tot aanpak in de toekomst

GOM - West-Vlaanderen

Op voorstel van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin en van de Staatssekretaris voor het Leefmilieu heeft het Ministerieel Komitee voor Vlaamse Aangelegenheden op 25 april 1977 beslist dat een aantal genomen beleidsopties zouden meegedeeld worden met betrekking tot de afvalverwerking en de afvalwaterzuivering in Vlaanderen.

Aan de GOM - West-Vlaanderen werd gevraagd enerzijds een overzicht te maken van de bestaande toestand en een inventaris van de problemen en anderzijds de nodige voorstellen te doen om de problematiek van de vaste afvalverwerking en van de afvalwaterzuivering naar een aanvaardbare oplossing te leiden.

De Raad van Beheer van de GOM - West-Vlaanderen behandelde in die geest de vraag van het MCVA ; er werd besloten de ingeslagen weg verder te volgen maar de nodige aanpassingen te doen ter coördinatie van de genomen besluiten en de uitgeoefende en geplande werken.

Op die manier zou de globale aanpak deels gerealiseerd, deels in uitvoering en planning leiden tot een verantwoord beleid en een ekologisch en ekonomisch beheer van de afvalverwerking en de afvalwaterzuivering in West-Vlaanderen.

KWANTIFIKATIE VAN HET AFVALPROBLEEM

A. Waterverontreiniging en de afvalwaterzuivering in West-Vlaanderen

Aan de hand van de uitgeoefende inventarisstudies door de Departementen van Volksgezondheid en Streekeconomie en door het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau, was het mogelijk een raming op te stellen van de brutovervuiling, die potentieel in 1975 afgevoerd wordt naar de Noordzee vanuit en via West-Vlaanderen.

Daarbij wordt zowel aandacht besteed aan de vervuiling die indirect en diffuus aanwezig is, als gevolg van een aanvoer vanuit Noord-Frankrijk en vanuit Oost-Vlaanderen, als aan de verontreiniging veroorzaakt in en afgevoerd vanuit West-Vlaanderen.

Deze raming wordt in tabel 1 samengevat weergegeven.

Een aantal saneringen doorgevoerd op het niveau van de Westvlaamse ondernemingen in de loop van de laatste jaren (periode 1970-75), bracht een reductie mee van de potentiële bruto-vervuiling.

Een diffuse afvoer vanuit de agrarische sektor als gevolg van een uitloging van gebruikte natuurlijke organische meststoffen, ten bedrage van circa 2 % van de potentieel aanwezige vervuiling door de veestapel, moet eveneens in mindering worden genomen.

De recente wetgeving op de lozing van afvalwaters dwingt daarenboven de industriële ondernemingen ertoe nog aanpassingen en saneringen door te voeren tegen 1980. Bestaande plannen terzake lieten toe daaromtrent een verantwoorde raming te maken.

Tabel 1 : *Potentieel geraamde brutovervuiling afgevoerd in 1975 naar de Noordzee vanuit en via West-Vlaanderen* (gegevens WES-studie en Ministerie van Volksgezondheid)

	Aantal inwonerequivalenten (IE)
IJzergebied en Westkust	560.000 IE
Midden- en Oostkust en aansluitende binnenwaters	1.100.000 IE
Leie en Scheldegebied	1.740.000 IE
Totaal A :	3.400.000 IE
Onder te verdelen als volgt :	
1) bevolking en verzorging	1.230.000 IE
2) landbouw en veeteelt (a)	260.000 IE
3) toerisme - jaargemiddelde	200.000 IE
4) industrie en ambachten (zonder sanering)	1.710.000 IE
Indirekt en diffuus aanwezig :	
1) aanvoer vanuit Noord-Frankrijk :	
via de IJzer (na sanering in 1975)	100.000 IE
via de Leie (na sanering in 1975)	1.000.000 IE
via de Schelde	ca. 300.000 IE
2) aanvoer vanuit Oost-Vlaanderen	200.000 IE
3) toerisme - zomerperiode als supplement	ca. 1.000.000 IE
Totaal B :	2.600.000 IE
TOTAAL A + B	ca. 6.000.000 IE

(a) Sluiklozingen van mengmest kunnen niet kwantitatief geraamd worden.

Op die manier was het aldus mogelijk een totaal beeld op te stellen van de globale vervuiling die voor sanering langs de openbare sektor om, in aanmerking komt.

Dit beeld wordt gedetailleerd opgemaakt in tabel 2.

Vroeger genomen initiatieven op meer lokaal vlak en daarnaast de basissaneringsvoorstellen van het Westvlaams Ekonomisch Studiebureau ten behoeve van het volledig grondgebied van de provincie West-Vlaanderen, maakten het mogelijk dat in West-Vlaanderen de afvalwaterzuivering via de publieke sektor, op een regionale basis is uitgebouwd.

De ministeriële goedkeuring daarover en nadien de oprichting van de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken liggen ten grondslag aan de huidige uitvoering en de kennis van de tegenwoordige projecten.

Tabel 2 : Totaal beeld van de bruto-vervuiling te bestrijden door een sanering langs de openbare sektor

	Aantal inwoner-equivalenten (IE)
Gemiddelde bruto-vervuiling per jaar geproduceerd in en afgevoerd vanuit West-Vlaanderen (1975)	3.400.000 IE
Reduktie door industriële sanering in de periode 1970-75	— 460.000 IE
	2.940.000 IE
Diffusie afvoer door uitloging van natuurlijke organische meststoffen uit agrarische sektor	— 80.000 IE
	ca. 2.860.000 IE
Onderte verdelen als volgt :	
1) Bevolking	1.100.000 IE
2) Verzorging	130.000 IE
3) Toerisme - gemiddeld	200.000 IE
4) Mestoverschotten landbouw - veeteelt (1973)	180.000 IE
5) Industrie	1.250.000 IE
Totaal : ca.	2.860.000 IE
Nog uit te voeren aanpassingen en saneringen, volgens bestaande plannen in het kader van de algemene wetgeving tegen 1980	— 400.000 IE
Totaal A : ca.	2.460.000 IE
Supplement zomertoerisme	Totaal B : 1.000.000 IE
TOTAAL (A + B) TE SANEREN	3.460.000 IE of ca. 3.500.000 IE

De toeristische activiteiten langs de Belgische Kust scheppen nochtans een supplementair probleem van belasting

van de te bouwen installaties vooral in de zomermaanden. Bij de dimensionering werd daarom hiermee terdege rekening gehouden.

De te bouwen zuiveringscapaciteit, in handen van de openbare sektor, wordt aangegeven in tabel 3.

Tabel 3 : Te bouwen zuiveringscapaciteit in handen van de publieke sektor

Te bouwen <i>gemiddelde</i> zuiveringscapaciteit ten aanzien als <i>winterbelasting</i>	1.900.000 IE in het gebied van de WZK (volgens de realisaties en de bestaande projekten en plannen)
	1.000.000 IE in het Leie- en Scheldegebied (volgens de bestaande plannen en projekten)
TOTAAL	ca. 2.900.000 IE ten opzichte van circa 2.460.000 IE aanwezig na realisatie van alle industriële saneringen tegen 1980
	Reservecapaciteit : circa 12 %
Te bouwen <i>maximale</i> zuiveringscapaciteit ten aanzien als <i>zomerbelasting</i>	2.600.000 IE in het gebied van de WZK (volgens de realisaties en de bestaande projekten en plannen)
	1.000.000 IE in het Leie- en Scheldegebied (volgens de bestaande plannen en projekten)
TOTAAL	ca. 3.600.000 IE ten opzichte van circa 3.460.000 IE aanwezig na realisatie van alle industriële saneringen tegen 1980
	Reservecapaciteit : circa 5 %

Foto Archief WZK : Zuiveringsinstallatie te Nieuwpoort

Ten aanzien van de in tabel 3 aangehaalde gegevens is het wenselijk en tevens noodzakelijk volgende aanvullingen te geven :

(1) De aangehaalde reservecapaciteit in de zomermaanden, met andere woorden met betrekking tot de zomerbelasting, zal nochtans verloren gaan door het uitvallen van de thans bestaande operationele zuiveringseenheid van Nieuwpoort-Oostduinkerke. Deze eenheid heeft een capaciteit van circa 100.000 IE en wordt alleen in bedrijf genomen in de periode van mei tot oktober. Op die manier valt de zuiveringscapaciteit die ter beschikking zal zijn, terug op circa 3.500.000 IE.

(2) De besproken problematiek van de vervuiling, veroorzaakt door mestoverschotten, ten bedrage van 180.000 IE voor 1973, zal in de volgende jaren gaan toenemen qua hoeveelheid af te voeren en/of te verwerken mestoverschotten. Deze moeilijkheid wordt opgeroepen door de intensivering van de varkenshouderijen. Voortgaande op de thans bestaande prognoses terzake zouden deze hoeveelheden moeten toenemen tot vermoedelijk circa 900.000 IE in 1975-76 en tot circa 2.400.000 IE in 1980-82. Dergelijke aanvoer wordt echter zeer problematisch.

Zuiveringstechnisch gezien kan daarenboven de behandeling van de mestoverschotten, zoals ze ter beschikking zijn in de varkenshouderijsector, qua behandeling moeilijk aanleunen bij de traditionele biologische zuivering, zoals deze momenteel wordt ontworpen en gerealiseerd.

De diskontinue aanwezigheid in de loop van het jaar, evenals de eerder grote transportkosten die zouden moeten gemaakt worden om een aanvoer op de geplande zuiveringseenheden mogelijk te maken, betekent financieel-ekonomisch een zeer zware rem op deze modaliteit van aanpak.

Een andere oplossing, eventueel te zien samen met de aanpak van gelijkaardige semi-vloeibare afvalstoffen, is aldus te overwegen. Daarom werd door de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij van West-Vlaanderen een studiesyndikaat opgericht voor de transformatie, de valorisatie en de export van natuurlijke en organische semi-vloeibare afvalstoffen, gesticht onder de naam 'Synexa'.

(3) Indien men rekening houdt met het feit dat de verwerking van de mestoverschotten om zuiverings-technische redenen en mede om kwantitatieve redenen, zoals hierboven besproken, uit de beschouwde capaciteit die moet gebouwd worden, wordt gehaald, dan is te voorzien dat :

(a) de gemiddelde vervuilingcapaciteit of de winterbelasting daalt tot circa 2.280.000 IE ten opzichte van de te installeren zuiveringscapaciteit van circa 2.900.000 IE. Er zou dus op dat moment een reservecapaciteit aanwezig zijn van meer dan 20 % ;

(b) de maximale vervuilingcapaciteit of de zomerbelasting daalt tot circa 3.280.000 IE ten opzichte van de te installeren zuiveringscapaciteit van circa 3.500.000 IE wanneer men rekening houdt met de sluiting van de eenheid te Nieuwpoort. Op dat ogenblik zou er dan een reservecapaciteit zijn van circa 6 %.

In het totaal gaat het hier om een investeringsprogramma van circa 12 miljard Bfr. en de exploitatiekosten mogen geraamd worden op circa 2 miljard Bfr./jaar, na voltooiing van het volledige saneringsprogramma.

B. Vloeibare en semi-vloeibare afvalstoffen van natuurlijke en organische aard

Zoals hierboven reeds vermeld kan voor de toekomst voorzien worden dat moeilijkheden zullen te voorschijn komen bij de verwerking van semi-vloeibare afvalstoffen, zoals mestoverschotten, zuiverings-slib, industriële organische afvalstoffen met hoog watergehalte en dergelijke.

Met het oog op de aanpak van deze problematiek maar evenzeer met de bedoeling alternatieve investeringen te doen ter besparing en ter eliminatie van zware additionele financiële inspanningen bij de verwerking van bedoelde afvalstoffen, werd op initiatief van de GOM - West-Vlaanderen het studiesyndikaat Synexa opgericht.

Dit studiesyndikaat beoogt de studie van de ophaling, de stockage, de stabilisatie en de transformatie van natuurlijke organische afvalstoffen met hoog watergehalte, evenals de valorisatie en de exportmogelijkheden ervan ten behoeve van voedingsarme bodems.

Op die manier tracht men te komen tot een technisch-ekonomisch geheel, dat ertoe moet bijdragen de problematiek van de evacuatie en de verwerking van deze natuurlijke organische afval op te lossen onder financieel-ekonomisch aanvaardbare voorwaarden.

Ter verduidelijking van deze doelstelling worden in tabel 4 de ramingen opgegeven van de hoeveelheden organische stoffen, die momenteel in aanmerking komen voor valorisatie en export.

Tabel 4 : *Geraamde hoeveelheden natuurlijke organische afvalstoffen en de evolutie van deze quanta*

Mestoverschotten (90 à 92 % water) uit de varkenshouderijsector

1970 : geen noemenswaardige overschotten

1975-76 : West-Vlaanderen : circa 700.000 ton/jaar
Oost-Vlaanderen : circa 135.000 ton/jaar

1980-82 : West-Vlaanderen : circa 1.800.000 ton/jaar
Oost-Vlaanderen : circa 450.000 ton/jaar

Zuiverings-slib onder vloeibare vorm (95 % water) in West-Vlaanderen

1975 : circa 50.000 à 60.000 ton/jaar

1980 : additioneel circa 430.000 ton/jaar

1985 : additioneel circa 340.000 ton/jaar

1990 : additioneel circa 390.000 ton/jaar

of in totaal circa 1.160.000 ton/jaar met een droge stof-gehalte van 5 %

Industriële organische en natuurlijke afval met hoog vochtgehalte

1977 : min 20.000 ton/jaar voor de gekende sectoren

Daarnaast zijn nog een aantal sectoren p.m. te vermelden waar momenteel geen cijfers voor bekend zijn.

Op basis van de tegenwoordig aanvaardbare technologie zou de verwerking van de mestoverschotten in 1980-82 een totale investering vergen van circa 750 mln Bfr. en jaarlijks zouden de exploitatiekosten oplopen tot circa 75 mln Bfr.

De additionele droging van het zuiverings-slib met circa 5 % droge stof tot circa 50 % droge stof, zou na volledige uitbouw van het saneringsprogramma in West-Vlaanderen in 1990, circa 1,9 miljard Bfr. aan investeringen bedragen. De geraamde exploitatiekosten voor deze droging zouden

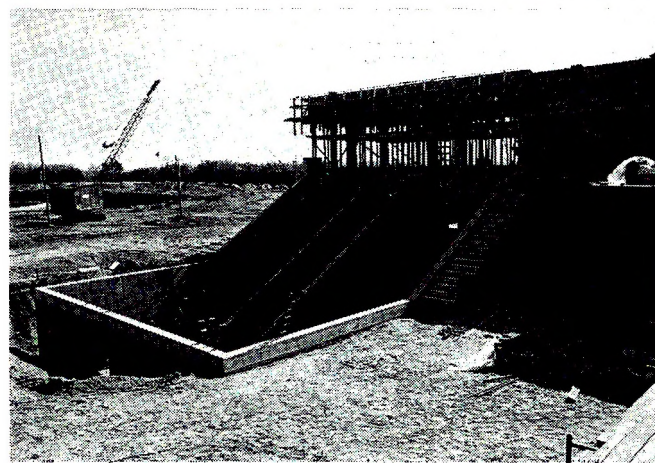
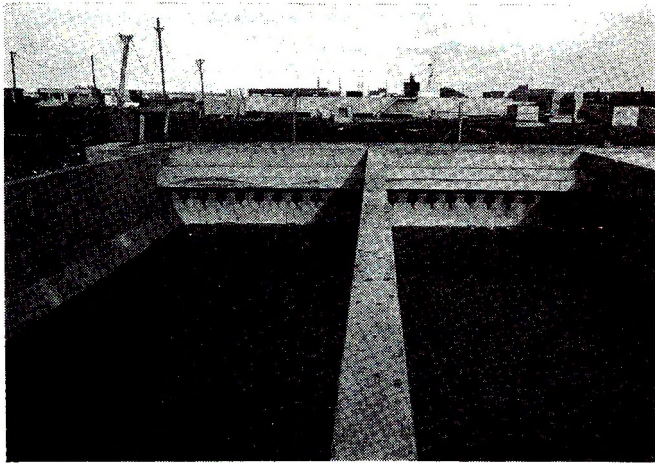

Foto Archief WZK, Jaarverslag 1975/76

op dat moment oplopen tot circa 300 mln Bfr. per jaar.

Het studieprogramma van Synexa zal in de loop van dit jaar nog ingediend worden. Dit betekent dat het noodzakelijk zal zijn daarvoor de nodige gelden te vinden om deze studie aan te vangen en uiteindelijk tot een goed einde te brengen.

Door de GOM - West-Vlaanderen wordt momenteel de begroting van deze studie opgemaakt en wordt de haalbaarheid van de doelstellingen aan een kritisch onderzoek onderworpen. De ramingen zullen in de loop van het derde trimester van 1977 worden vastgelegd en overgemaakt.

C. Vaste afvalverwerking in West-Vlaanderen

Voortgaande op de sectoriële indeling van de provincie West-Vlaanderen, werd overgegaan tot oprichting van autonome interkommunale verenigingen voor de vuilverwerking in West-Vlaanderen. De hoofdbedoeling was de gestructureerde ophaling van huisvuil en daaraan gekoppeld een verantwoorde verwerking.

Veelal bood de verbrandingstechnologie de voornaamste en dus nagestreefde oplossing. Nadien werd evenwel ook aandacht besteed aan de gezamenlijke verbranding van brandbare industriële afval en aan de verwerking van zuiveringsslib.

Als gevolg van meerdere actieplannen werden de sectoren in aantal gereduceerd in 1973 en tenslotte nogmaals, als gevolg van een aanvullende studie in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid in 1974, in aantal verminderd.

De geraamde hoeveelheden vaste afvalstoffen in West-Vlaanderen worden nader omschreven in tabel 5, waarbij dan bijzondere aandacht wordt besteed aan de brandbare afval.

Tabel 5 : *Geraamde hoeveelheden vaste afval in West-Vlaanderen en hoeveelheid brandbare afval*
(in ton per jaar)

Huishoudelijke afval : circa 420.000 à 450.000 ton

Industriële afvalstoffen : circa 525.000 ton

waaronder dan :

- 1) circa 140.000 ton brandbaar materiaal
- 2) circa 165.000 ton niet-brandbaar materiaal
- 3) circa 210.000 ton gipsafval
- 4) circa 8.000 ton probleemafval.

Totale hoeveelheid brandbaar materiaal :

420.000 à 450.000 ton huisvuil

en 140.000 ton industrie-afval,

circa 560.000 à 590.000 ton per jaar.

In de SCK-studie uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, werd deze totale hoeveelheid geraamd op circa 575.000 ton per jaar, waaronder circa 145.000 ton brandbaar industriële afval.

Uit de SCK-studie is eveneens gebleken dat circa 105.000 ton/jaar brandbaar industrievuil aanwezig is in het gebied van Roeselare-Kortrijk-Menen-Waregem.

De huidige toestand van verwerking door verbranding is gegeven in tabel 6.

Indien alleen de huishoudelijke afval moet verwerkt worden, en rekening houdend met het feit dat nog op

geïsoleerde plaatsen zal gestort worden, zou de geïnstalleerde totale capaciteit van circa 385.000 ton per jaar voldoende zijn.

Tabel 6 : *Verbranding van vaste afval in West-Vlaanderen - Tegenwoordige verbrandingscapaciteit*

	Ton per jaar
Operationele eenheden (2 x 8 h/dag)	
Izegem - capaciteit	29.000 ton
Roeselare - capaciteit	20.000 ton
Knokke-Heist - capaciteit	16.000 ton
Kortrijk-Harelbeke - capaciteit	44.000 ton
TOTAAL	ca. 109.000 ton
Geplande eenheden (2 x 8 h/dag)	
Brugge - capaciteit (a)	108.000 ton
Oostende - capaciteit	80.000 ton
Veurne-Diksmuide - capaciteit (a)	56.000 ton
Menen - capaciteit	32.000 ton
TOTAAL	ca. 276.000 ton
Gezamenlijke capaciteit West-Vlaanderen :	
	circa 385.000 ton per jaar

Totale asproductie per jaar : circa 100.000 ton (nodig te storten of te valoriseren).

(a) De aanbestedingen zijn goedgekeurd, de toelagen zijn vastgelegd, de bestellingen van het elektro-mechanisch gedeelte zijn gedaan, en de aanbesteding van de burgerlijk-bouwkundige werken zal nog dit jaar doorgaan.

De toestand wordt nochtans wel problematisch wanneer het brandbare industrievuil moet opgenomen worden. Een verhoging van de verwerkingscapaciteit door omschakeling van een regime van 2 x 8 h tot 3 x 8 h/dag biedt volgende oplossing :

Izegem	44.400 ton/jaar
Roeselare	30.000 ton/jaar
Knokke-Heist	24.000 ton/jaar
Kortrijk-Harelbeke	66.000 ton/jaar
Brugge	162.000 ton/jaar
Oostende	120.000 ton/jaar
Veurne	84.000 ton/jaar
Menen	48.000 ton/jaar
	578.400 ton/jaar

Vanuit de SCK-studie is een totale te verwerken hoeveelheid naar voren gekomen van circa 575.000 ton/jaar. De WITAB-studie geeft circa 560.000 à 590.000 ton/jaar aan.

Er zijn echter op dat ogenblik nog wel lokale moeilijkheden, daar de installatie te Kortrijk-Harelbeke nog een te geringe verwerkingscapaciteit zal hebben om alle aanwezige industrievuil te verwerken. Een gedeelte zal dus door aanpalende installaties moeten opgevangen worden.

De totale investering voor West-Vlaanderen, met éénzelfde sleutel gerekend zou circa 3,3 miljard Bfr. bedragen, terwijl de exploitatiekosten gemiddeld circa 550 Bfr./ton zouden bedragen en de transportkosten additioneel nog eens 600 à 700 Bfr./ton bedragen.

VOORSTELLEN TOT GEWIJZIGDE AANPAK

A. Waterverontreiniging

Momenteel wordt de openbare afvalwaterzuivering in West-Vlaanderen gepland en beheerd door drie officiële instanties. Elk daarvan heeft een eigen ambtsgebied.

De Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken WZK opgericht bij de wet van 26 maart 1971 en operationeel bij KB van 14 mei 1975 op datum van 16 juni 1975 kent haar grenzen volgens de richtlijnen verschenen in het KB van 26.07.1972. Zij bestudeert, plant, bouwt en exploiteert haar zuiveringsinstallaties. Zij put haar gevoegdheid terzake uit de kaderwet van 26.03.1971.

De Westvlaamse Interkommunale Vereniging WITAB neemt de algemene leiding en de coördinatie van de studie van de afvalwaterzuivering waar bij een aantal van de bij haar aangesloten gemeenten, namelijk deze gelegen in het Scheldebekken maar op grondgebied van West-Vlaanderen en dat volgens de beslissingen genomen in haar eigen bestuursorganen op vraag van de betrokken gemeenten. Zij kan al naar gelang de gegeven opdrachten, eveneens de begeleiding doen van de uit te voeren werken, in samenspraak met het Ministerie van Volksgezondheid.

De Interkommunale Maatschappij voor Openbare Gezondheid IMOG neemt de taak van de afvalwaterzuivering op haar ten voordele van de gemeenten gelegen rond Kortrijk, zoals in haar oprichtingsstatuten voorzien. Zij bestudeert, plant en coördineert de nodige activiteiten terzake, in naam van de bij haar aangesloten gemeenten, eveneens in samenspraak met het Ministerie van Volksgezondheid. Een aantal aangrenzende gemeenten worden opgenomen in de IMOG-planning ten behoeve van de afvalwaterzuivering.

De respektievelijke ambtsgebieden in de tegenwoordige situatie worden aangeduid op kaart 1.

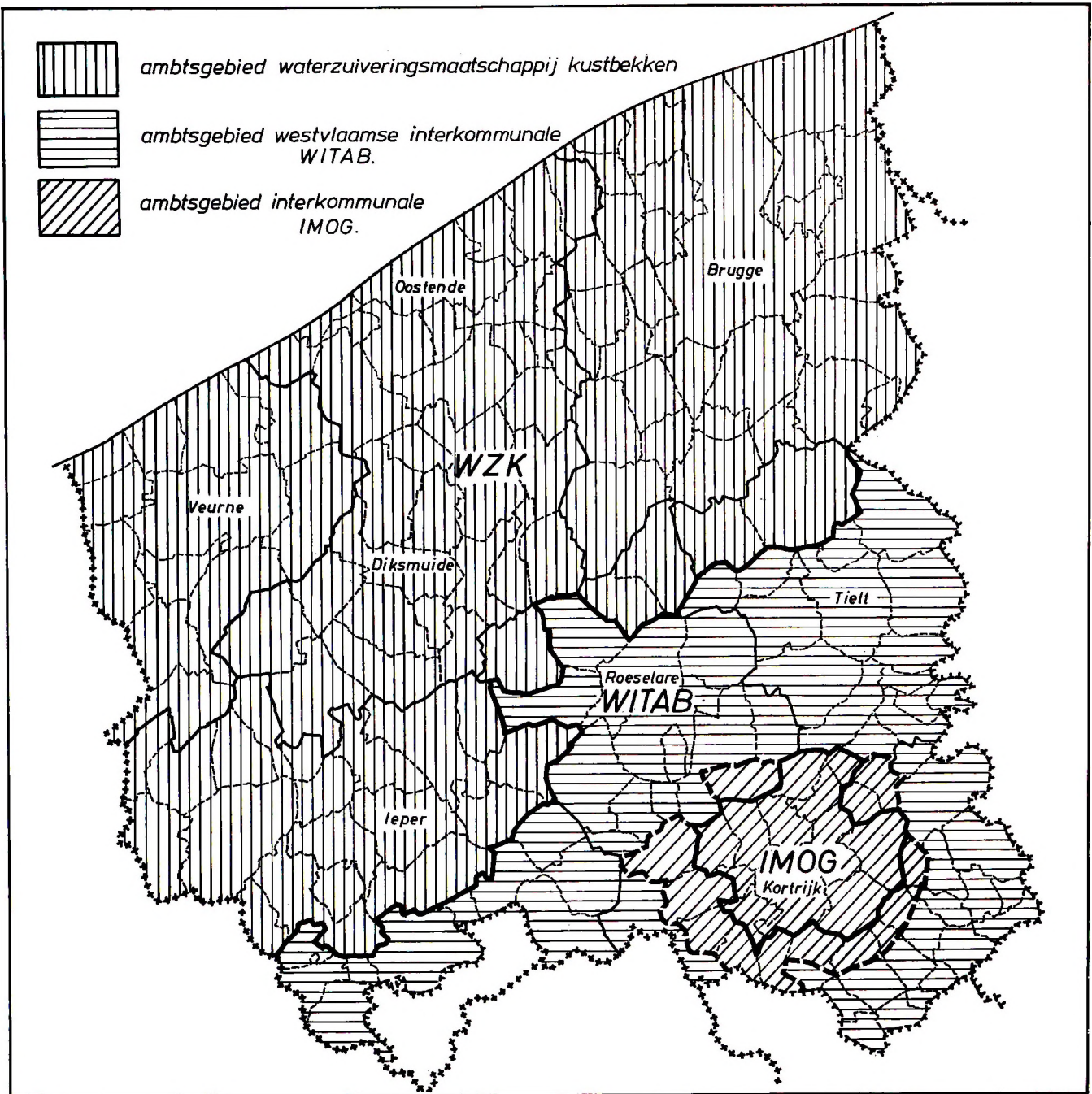
De stand van zaken qua realisatie, qua werken in uitvoering en qua planning op korte en op middellange termijn, wordt schematisch aangeduid op kaart 2.

Ten einde een aanvaardbare bundeling te hebben van de genomen initiatieven en de goede afwerking van de lopende projecten te realiseren, ware het wellicht wenselijk de praktische realisatie van de openbare waterzuivering in West-Vlaanderen toe te vertrouwen aan één enkele instantie, namelijk de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken - WZK. Deze openbare instelling, opgericht bij de wet van 26 maart 1971 ter bescherming van de waterlopen tegen vervuiling, bezit de nodige infrastructuur en de nodige technische middelen om deze taak over het volledige grondgebied van West-Vlaanderen uit te voeren. Deze oplossing draagt de expliciete voorkeur weg van de GOM - West-Vlaanderen.

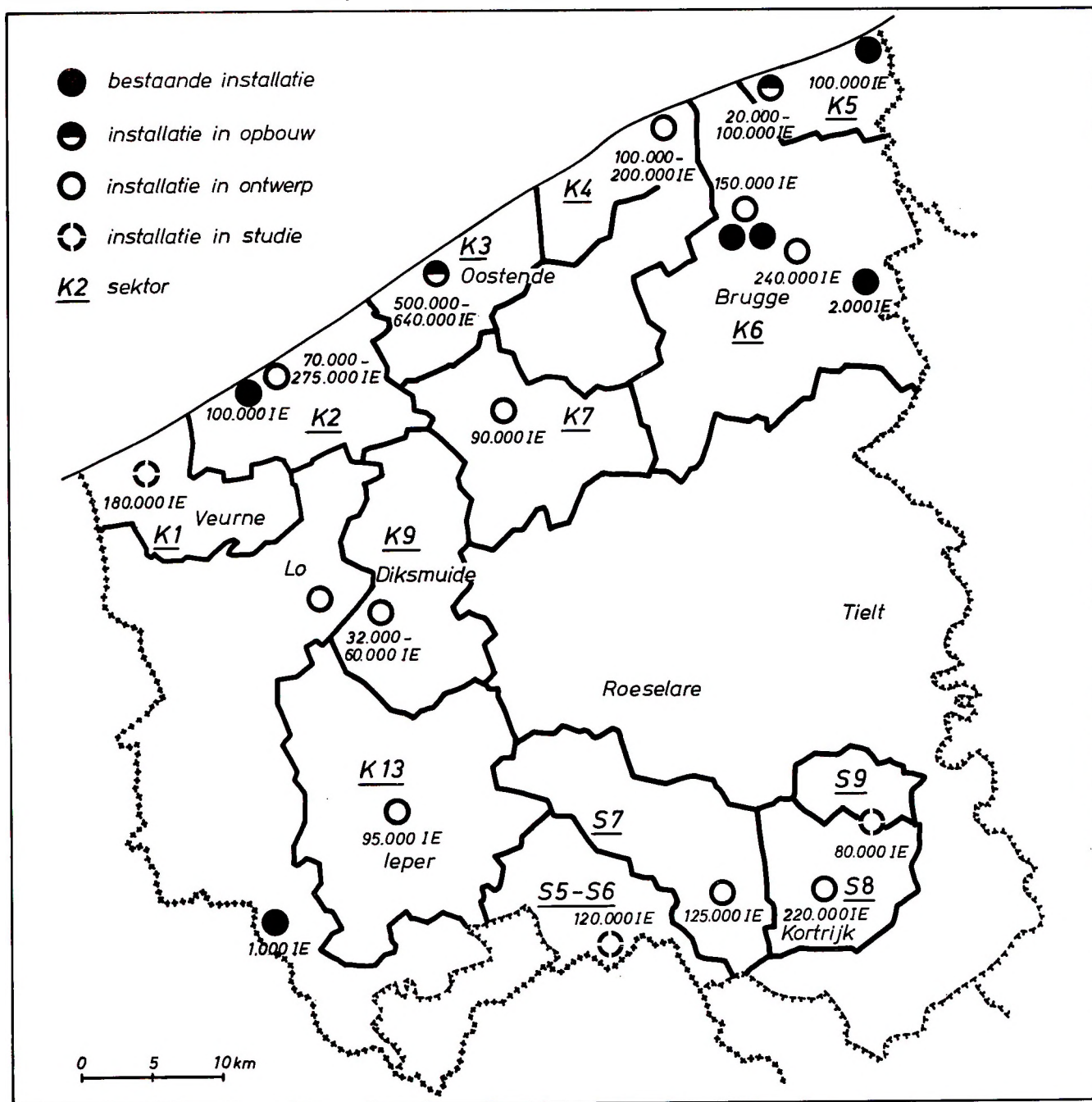
Omwille van technisch-hydrografische, administratief-organisatorische, financiële en fiscale motieven heeft de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen in 1976 eveneens een voorstel tot gebiedsuitbreiding van de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken gunstig geadviseerd en dat in antwoord op een vraag van de heer Minister van Volksgezondheid.

Daarnaast ware het wellicht eveneens wenselijk de vertegenwoordiging in de Raad van Beheer van de Waterzuiveringsmaatschappij van het Kustbekken aan te passen door het opnemen van een vertegenwoordiging van de

Kaart 1: Ambtsgebieden afvalwaterzuivering.

Kaart 2: Afvalwaterzuivering in West-Vlaanderen (medio 1976)

Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen, ten einde tegemoet te komen aan de voorgestelde beleidsopties terzake, voorgedragen door het MKVA op 25.04.1977.

De samenstelling van de Raad van Beheer van de WZK werd nochtans qua samenstelling bepaald door de wet van 26 maart 1971 en voorziet in een voorzitter en negen leden, waaronder 5 leden te kiezen uit de betrokken provincies, 3 leden te kiezen uit de representatieve werkgeversorganisaties als vertegenwoordigers van de betrokken industriële ondernemingen en 1 lid te kiezen uit de waterdistributiemaatschappijen die oppervlaktewater winnen. In dat licht gezien kan wellicht een vertegenwoordiging van de GOM voorlopig opgenomen worden in de Raad van Beheer als waarnemer maar zonder beslissingsrecht, in afwachting van een aanpassing van de bestaande wetgeving.

Indien bovenvermelde oplossing niet haalbaar is, gaat de voorkeur van de GOM - West-Vlaanderen naar volgende oplossing :

In het WZK-gebied : de WZK neemt de volledige verantwoordelijkheid voor de afvalwaterzuivering.

In het niet-WZK-gebied :

- (1) Initiatief tot de bouw van openbare afvalwaterzuiveringsinstallaties door gemeenten en interkommunale verenigingen, tot de bouw van gemengde afvalwaterzuiveringsinstallaties voor gemeenten en bedrijven (met subsidie door de overheid) : advies en algemene coördinatie door de GOM - West-Vlaanderen.
- (2) Ontwerp, engineering, aanbesteding en controle bij de uitvoering en oplevering van de zuiveringsinstallaties : WZK.
- (3) Exploitatie, onderhoud en algemene technische coördinatie en globaal beheer van de zuiveringsinstallaties : gemeenten (pilotgemeente) of interkommunale vereniging.
- (4) Algemene technische assistentie bij de exploitatie, de verbouwingen en aanpassingen, de controle op het technisch rendement : WZK.

Hierna volgt een schematische voorstelling van de aanbeveling van de GOM - West-Vlaanderen.

	WZK-gebied, vastgelegd in toepassing van de wet van 26 maart 1971	Niet-WZK-gebied gelegen in West-Vlaanderen
<i>Voorkeur (expliciete prioriteit)</i>		
1) Initiatieven tot de bouw van afvalwaterzuiveringsinstallaties	WZK (a)	WZK (a) Na uitbreiding van ambtsgebied
2) Exploitatie van bestaande en van nog op te richten afvalwaterzuiverings-eenheden	WZK (a)	WZK (a) Na uitbreiding van ambtsgebied
<i>Wisseloplossing (2de voorkeur)</i>		
1) Initiatief tot de bouw van openbare afvalwaterzuiveringsinstallaties door gemeenten en interkommunale verenigingen, tot de bouw van gemengde afvalwaterzuiveringsinstallaties voor gemeenten en bedrijven (met subsidie door de overheid)	WZK, die advies vraagt aan de GOM - West-Vlaanderen	Advies en algemene coördinatie door de GOM - West-Vlaanderen
2) Ontwerp, engineering, aanbesteding en controle bij de uitvoering en oplevering van de zuiveringsinstallaties	WZK	WZK
3) Exploitatie, onderhoud en algemene technische coördinatie en globaal beheer van de zuiveringsinstallaties	WZK	Gemeenten (pilotgemeente) of interkommunale vereniging
4) Algemene technische assistentie bij de exploitatie, de verbouwingen en aanpassingen, de controle op het technisch rendement	WZK	WZK

(a) Een vertegenwoordiging van de GOM - West-Vlaanderen wordt opgenomen in de Raad van Beheer van de WZK.

B. Semi-vloeibare afvalstoffen

De GOM - West-Vlaanderen vraagt dat, eenmaal het programma van het Studiesyndikaat Synexa klaar is en de haalbaarheid van de doelstellingen aan een eerste kritische analyse onderworpen is en positief uitvalt, de kosten van de uit te voeren studies zouden ten laste genomen worden van de overheid.

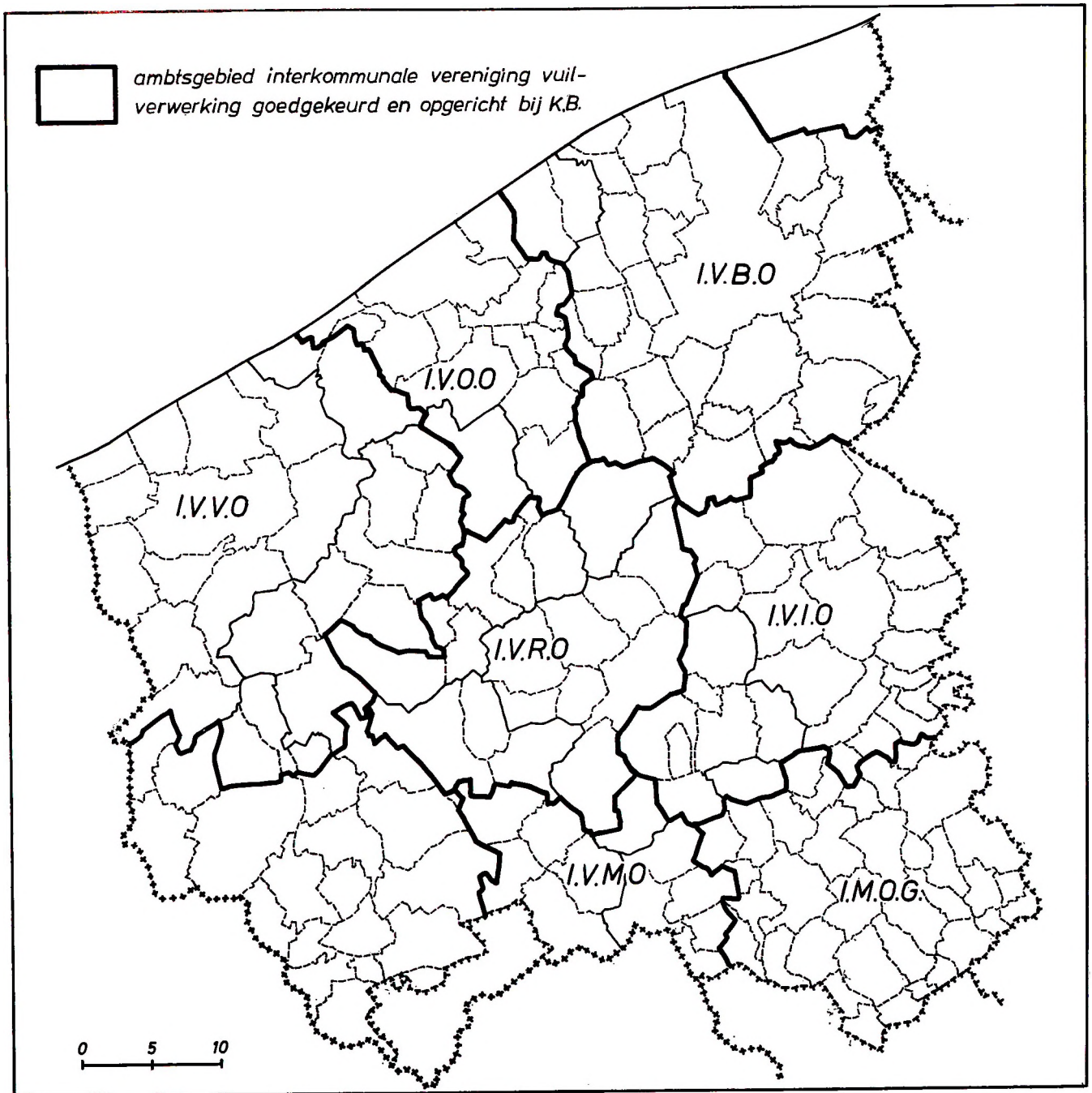
C. Vaste afvalstoffen

De indeling in sectoren (kaart 3) en de oprichting van de verschillende interkommunale verenigingen (bijlage 1) terzake in West-Vlaanderen werd gezien vanuit het oogpunt van een efficiënte aanpak en een snelle en doeltreffende

realisatie. In de loop van de laatste jaren werden de realisaties en de plannen en projecten noodzakelijkerwijze bijgestuurd en aan de bestaande noden aangepast (kaart 4).

Door het uitblijven van bepaalde technische reglementeringen en wettelijke bepalingen op het nationaal niveau is de verwerking van de industriële afvalstoffen terdege in gebreke gebleven. Aangezien nog steeds tal van afvalstoffen in de toekomst zullen moeten gestort worden en anderzijds verbrandingsresten nog steeds een aanzienlijke omvang innemen, moet dringend aandacht besteed worden aan de exploitatie en het beheer van aangepaste stortplaatsen. Een gekoördineerde actie en een goed sluitend beheer zijn hiervoor van doen gezien de geringe oppervlakten, die hiervoor in aanmerking komen en gezien de steeds groeiende technologische ontwikkeling terzake.

Kaart 3 : Ambtsgebieden Interkommunale verenigen voor vuilverwerking

Kaart 4 : Ambtsgebieden vuilverwerking - Nieuwe gemeentegrenzen.

De nodige aandacht voor de recuperatie van grondstoffen en waardevolle produkten is zeer zeker gewettigd maar is alleen te realiseren vanuit een gecentraliseerde aanpak, gezien de economische haalbaarheid ervan.

De individuele en autonome exploitatie van de verschillende opgerichte en op te richten verbrandingsovens en de zware financiële gevolgen van deze beslissingen, stelt de noodzaak van een efficiënte bundeling van de controle en van het specifieke onderhoud, van de gelijke tarieven per ton voor verwerking en van de economisch rendabele bedrijfsvoering van deze installaties in een scherper daglicht. Meer speciaal wordt in het laatste geval gedacht aan het gebruik van een breekinstallatie voor grof vuil, die gemeenschappelijk kan aangewend worden.

Tenslotte is een algemene en bijgehouden gecentraliseerde informatie over de provincie West-Vlaanderen én qua hoeveelheden én qua samenstelling, evenals de daaraan gebonden controle en de wettelijke meldingsplicht noodzakelijk, en dit vanuit het standpunt van een maximaal veilige exploitatie. Dat betekent een verantwoord sluitstuk voor de aanpak van de verwerking van de vaste afvalstoffen.

De verdere aanpak van de afvalverwerking steunt volgens de GOM - West-Vlaanderen dan ook op volgende punten :

- (a) er wordt gepleit voor het behoud van de bestaande autonome interkommunale verenigingen voor vuilverwerking,
- (b) een dispatching-center voor industriële vaste afval wordt opgericht bij de GOM - West-Vlaanderen met het oog op de optimale verwerking van deze industriële afval en de eventuele valorisatie of recuperatie ervan,
- (c) een overkoepelend technisch orgaan wordt opgericht door de GOM - West-Vlaanderen, bestaande uit de interkommunale verenigingen voor vuilverwerking, de provinciale overheid van West-Vlaanderen, WITAB, Leiedal en een vertegenwoordiging van de private industriële ondernemingen, werkzaam in de sektor van de ophaling en het transport, de verwerving, de verwerking en de vernietiging van afvalstoffen.

Op die manier kan wellicht een globaal beleid uitgewerkt worden ten einde binnen de bestaande wetten en reglementen te komen tot de verwijdering van huishoudelijke en industriële afvalstoffen, de recuperatie van waardevolle materialen en grondstoffen, de verwerking van de probleemafval en het beheer van de stortplaatsen, in optimale ekologische en economische omstandigheden.

Het is duidelijk dat de juridische structuur en de vormgeving van het beheersorgaan verder zullen dienen onderzocht te worden.

Juridische problemen liggen onder meer in het feit of de GOM al dan niet kan deelnemen aan een gemengde interkommunale vereniging en of de participatie in een dergelijke interkommunale voor vuilverwerking kan gebeuren via de bestaande interkommunale verenigingen voor vuilverwerking, zoals ze in West-Vlaanderen operationeel zijn.

In ieder geval zal een eenvoudige coördinatie tussen de bestaande interkommunale verenigingen voor vuilverwerking in West-Vlaanderen aan het gestelde probleem geen voldoende oplossing kunnen bieden.

Bijlage I

Bestaande Interkommunale Verenigingen (IV) voor de verwerking van huisvuil en industrieel vuil in West-Vlaanderen - Officiële oprichting.

IMOG - Interkommunale Maatschappij Openbare Gezondheid - Kortrijk : KB 29.03.1969.

IVIO - Interkommunale Vereniging Izegem en Ommeland : KB 22.11.1973 (nog onderhandelingen aan de gang voor de aansluiting van het gebied rond Tielt).

IVMO - Interkommunale Vereniging Menen en Ommeland : KB 22.11.1973.

IVVO - Interkommunale Vereniging Veurne-Diksmuide en Ommeland : KB 22.11.1973.

IVRO - Interkommunale Vereniging Roeselare en Ommeland : KB 30.11.1973.

IVBO - Interkommunale Vereniging Brugge en Ommeland : KB 7.01.1974.

IVOO - Interkommunale Vereniging Oostende en Ommeland : KB 19.09.1974.

westvlaamse researchcentra buiten de industriële sfeer

(aanvulling West-Vlaanderen Werkt, 4/77, blz. 183)

Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO)

(Polderstraat z/n, 8401 Bredene)

Het Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek werd opgericht in het najaar van 1970, op initiatief van het Provinciebestuur van West-Vlaanderen, de Nederlandstalige Universiteiten, de Francqui-Stichting en het Westvlaams Economisch Studiebureau.

Aan het onderzoek verlenen 15 verschillende universitaire laboratoria hun medewerking.

Deze samenwerking beoogt een diepgaand onderzoek van het zeewater aan onze Kust, onderzoek dat gebeurt door bacteriologen, dierkundigen, geologen, plantkundigen, scheikundigen en wiskundigen.

Het IZWO beschikt over een wetenschappelijke bibliotheek (ten dele eigendom van het WES) en een eigen laboratorium, waar de wetenschappelijke onderzoekers en studenten geëigende navorsingen kunnen verrichten. Twee IZWO-personeelsleden (1 wetenschappelijke en 1 technische) staan te hunner beschikking.

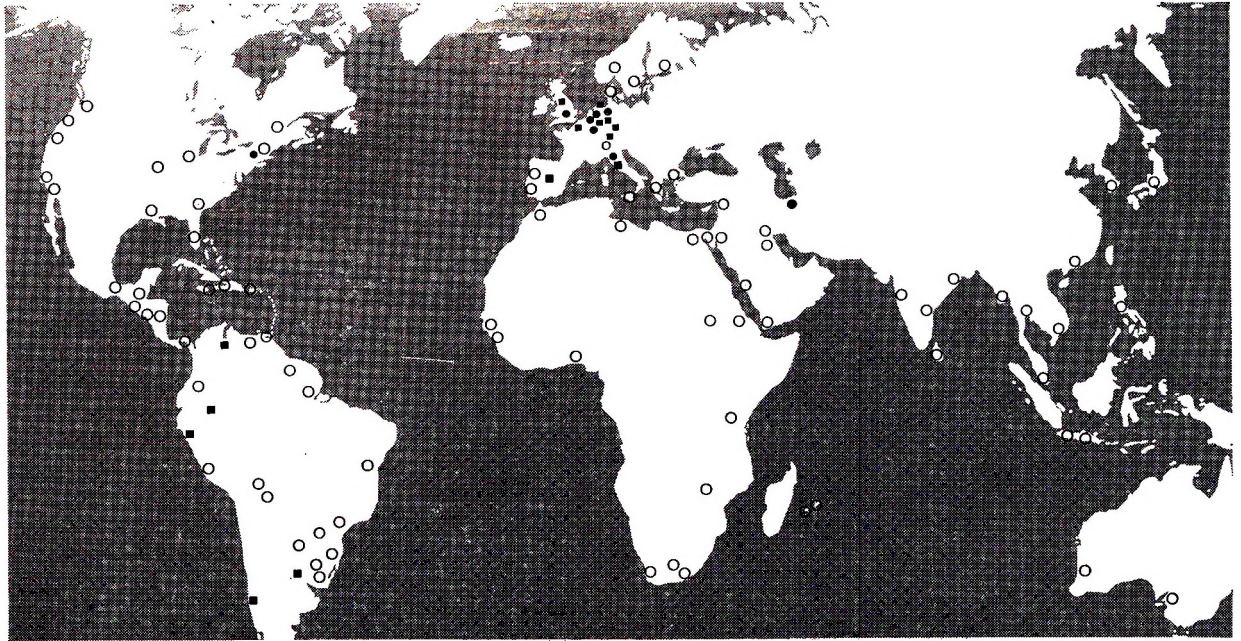
westvlaamse bevolking op 31 december 1976, per gemeente, na de recente fusies

Bron NIS
Belgisch Staatsblad 10 november 1977

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

Gemeenten	Mannen	Vrouwen	Totaal
Arrondissement Brugge			
Beernem	6.763	6.184	12.947
Blankenberge	6.815	7.627	14.442
Brugge	57.549	61.435	118.984
Damme	4.965	4.816	9.781
Jabbeke	4.981	4.836	9.817
Knokke-Heist	13.842	14.986	28.828
Oostkamp	9.392	9.285	18.677
Torhout	8.515	8.450	16.965
Zedelgem	9.368	9.193	18.561
Zuienkerke	1.173	1.088	2.261
Totaal	123.363	127.900	251.263
Arrondissement Diksmuide			
Diksmuide	7.791	7.687	15.478
Houthulst	4.556	4.393	8.949
Koekelare	3.715	3.760	7.475
Kortemark	6.288	6.159	12.447
Lo-Reninge	1.662	1.616	3.278
Totaal	24.012	23.615	47.627
Arrondissement Ieper			
Heuvelland	4.348	4.323	8.671
Ieper	16.843	17.530	34.373
Langemark-Poelkapelle	3.759	3.622	7.381
Mesen	548	538	1.086
Poperinge	10.057	9.983	20.040
Vleteren	1.966	1.860	3.826
Wervik	9.076	9.199	18.275
Zonnebeke	5.632	5.457	11.089
Totaal	52.229	52.512	104.741
Arrondissement Kortrijk			
Anzegem	6.391	6.342	12.733
Avelgem	4.281	4.315	8.596
Deerlijk	5.372	5.329	10.701
Harelbeke	12.566	12.286	24.852
Kortrijk	37.546	39.780	77.326
Kuurne	6.192	6.238	12.430
Lendeledede	2.636	2.601	5.237
Menen	16.748	17.554	34.302

Gemeenten	Mannen	Vrouwen	Totaal
Spiere-Helkijn	900	940	1.840
Waregem	15.572	15.497	31.069
Wevelgem	14.145	14.249	28.394
Zwevegem	11.446	11.314	22.760
Totaal	133.795	136.445	270.240
Arrondissement Oostende			
Bredene	4.997	5.089	10.086
De Haan	3.891	4.090	7.981
Gistel	4.520	4.694	9.214
Ichtegem	5.989	5.906	11.895
Middelkerke	7.116	7.173	14.289
Oostende	34.319	37.127	71.446
Oudenburg	4.073	3.988	8.061
Totaal	64.905	68.067	132.972
Arrondissement Roeselare			
Hoogdele	4.405	4.272	8.677
Ingelmunster	5.100	5.187	10.287
Izegem	12.898	13.285	26.183
Ledegem	4.558	4.502	9.060
Lichtervelde	3.782	3.832	7.614
Moorslede	5.368	5.228	10.596
Roeselare	25.471	25.776	51.247
Staden	5.629	5.569	11.198
Totaal	67.211	67.651	134.862
Arrondissement Tielt			
Ardoonie	4.629	4.646	9.275
Dentergem	3.546	3.615	7.161
Meulebeke	5.298	5.251	10.549
Oostrozebeke	3.419	3.212	6.631
Pittem	3.132	3.108	6.240
Ruiselede	2.509	2.510	5.019
Tielt	9.447	9.607	19.054
Wielsbeke	4.156	4.020	8.176
Wingene	6.244	6.104	12.348
Totaal	42.380	42.073	84.453
Arrondissement Veurne			
Alveringem	2.749	2.745	5.494
De Panne	4.632	5.090	9.722
Koksijde	6.226	6.550	12.776
Nieuwpoort	3.876	4.176	8.052
Veurne	5.486	5.718	11.204
Totaal	22.969	24.279	47.248
Samenvatting			
Arr. Brugge	123.363	127.900	251.263
Arr. Diksmuide	24.012	23.615	47.627
Arr. Ieper	52.229	52.512	104.741
Arr. Kortrijk	133.795	136.445	270.240
Arr. Oostende	64.905	68.067	132.972
Arr. Roeselare	67.211	67.651	134.862
Arr. Tielt	42.380	42.073	84.453
Arr. Veurne	22.969	24.279	47.248
De provincie	530.864	542.542	1.073.406

Vandaag is Bekaert in vele landen aanwezig met eigen verkoop- en productie-eenheden

Dat wij overal ter wereld zijn, is te danken aan ons diep geloof in de mens

Als 's werelds grootste onafhankelijke staaldraadproducent is Bekaert overal ter wereld vertegenwoordigd. Vandaag produceert de onderneming in een groot aantal landen, vinden haar produkten afnemers over de gehele wereld. Deze evolutie is niet toevallig: zij is het resultaat van de goed doordachte instelling ten opzichte van ons kostbaarste kapitaal: de mens.

Bij Bekaert wordt deze mens om zijn kunnen, zijn intellect en zijn inzet gewaardeerd en geëerbiedigd, wordt de totale ondernemingsoutput als een prestatie van een groep mensen beschouwd.

Inderdaad kwam men bij Bekaert al vanaf het ontstaan tot het (toen nog eerder zeldzame) inzicht dat slechts de mens, en hij alléén, in staat was scheppend werkzaam te zijn, zowel in het ontwikkelen, verhandelen als vervaardigen van produkten. Slechts hij heeft de mogelijkheid verwezenlijkingen tot stand te brengen en ze de gemeenschap aan te bieden. Slechts de mens hand kan produkten maken die, op soms revolutionaire wijze, het beeld van de wereld veranderen. Produkten, bestemd voor andere mensen.

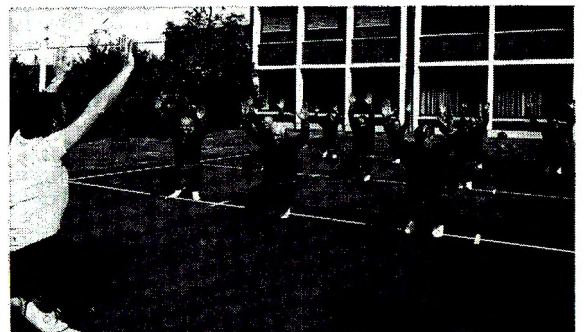
Daardoor kan de mens zich bij Bekaert ten volle ontplooien. Niet alleen op, vanzelfsprekend, professio-

neel, maar ook op persoonlijk vlak. Hij krijgt zo de kans te ontdekken, een unieke kennis op het gebied van staaldraad te verwerven, respect op te brengen voor menselijke relaties en een nieuwe kijk op zijn dagelijkse bezigheid te krijgen.

Daarom zijn wij vandaag zo groot geworden. En zullen wij verder groeien. Want bij Bekaert ligt dit onwrikbaar geloof in de mens aan de basis van de hele onderneming.

Fabrieksbezoeken van zakenrelaties hebben bij Bekaert een lange traditie

Bekaert bereidt de mensen ook voor op de pensioengerechtigde leeftijd

OCILYV/MATHER

@ BEKAERT
B-8550 Zwevegem - Tel. 0561 75 61 11

PROVINCIEBESTUUR WEST-VLAANDEREN
STIMULEERT GEMEENTELIJKE
BOUWVERORDENING INZAKE
INSTALLATIE VAN EEN
REGENWATERRESERVOIR

Op 21.10.1977 werd door de provincie West-Vlaanderen volgende circulaire gestuurd naar alle gemeentebesturen :

' Studies voor de toekomst wijzen uit dat de algemene watervoorziening op basis van de traditionele winningen zoals grondwater en oppervlaktewater problematisch wordt. Weliswaar wordt het probleem van de waterbevoorrading niet op zeer korte termijn gesteld, maar toch dienen thans de nodige voorzorgen genomen te worden teneinde later niet met onoverkomelijke moeilijkheden geconfronteerd te worden. Een watervoorzieningsbeleid dringt zich derhalve op omwille van het feit dat de bestaande winningen, bedreigd door enerzijds een overbemaling en anderzijds door een stijgende verontreiniging, niet meer zullen volstaan om de stijgende waterbehoeften te dekken. Bovendien moet rekening gehouden worden met de stijgende kosten inzake het exploiteren van de gekende bronnen.

' Op nationaal en provinciaal vlak werden reeds meerdere maatregelen getroffen. De gemeente kan er eveneens toe bijdragen een gedeeltelijke oplossing voor het probleem te vinden door het installeren van regenwaterputten of -bakken aan te moedigen.

' Een besparing van leidingwater uit de openbare waterbedelingsnetten is destemee aangewezen daar een aanzienlijk gedeelte van het huishoudelijk watergebruik met regenwater kan gedekt worden en omdat de waterbehoeften, die talrijker worden naargelang van de stijging van de levensstandaard, veelal precies met regenwater kunnen opgevangen worden.

' Het stockeren van regenwater in vergaarbakken dient beschouwd te worden als een lokale en gedeeltelijke oplossing die kan toegepast worden door particulieren en die er ongetwijfeld zal toe bijdragen dat het huishoudelijk gebruik van leidingwater zal beperkt worden.

' De mogelijkheid bestaat om in een gemeentelijk bouwreglement de installatie van een regenwaterput of -bak per gebouw te voorzien. De juridische basis hiervoor kan gevonden worden in art. 59, lid 1, 1° en 3° van de Stedebouwwet. Voor dit laatste verwijs ik naar het antwoord van de Staatssecretaris voor Vlaamse Streekeconomie en voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, toegevoegd aan de Minister van Vlaamse Aangelegenheden, op de parlementaire vraag nr. 71 van de Heer Suykerbuyk dd. 20 mei 1976, gepubliceerd in het ' Bulletin van Vragen en Antwoorden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers ', nr. 32 van 15 juni 1976.

' Ik doe een beroep op de gemeenten die reeds een bouwverordening bezitten om deze aan te passen in het licht van het modelreglement dat in bijlage wordt medegegeeld. Voor de gemeenten die nog geen dergelijke bouwverordening bezitten dring ik erop aan bijgevoegd model aan de Gemeenteraad voor te leggen.

' Theoretisch ware het niet onmogelijk belangrijke verbeteringswerken, alsook handelsgebouwen, industriële en ambachtelijke gebouwen, kantoorgebouwen, flatgebouwen, openbare inrichtingen (schouwburgen, bioscopen...),

ziekenhuizen, onderwijsinrichtingen, enz. in de reglementering te betrekken. Nochtans moeten voor dergelijke gebouwen en werken specifieke normen uitgewerkt worden die onvermijdelijk een complex karakter zullen vertonen.

' Naar aanleiding van de bouw aanvraag kunnen voor deze konkrete gevallen door het Kollege van burgemeester en schepenen aangepaste normen in de vergunningsvoorwaarden opgelegd worden zonder dat het daarom noodzakelijk is deze normen te veralgemenen door middel van een bouwverordening.

' Het zou mij bijzonder veel genoegen doen te ervaren dat de lokale besturen hun medewerking willen verlenen aan dit initiatief. In dit verband stel ik er trouwens prijs op U ter kennis te brengen dat de Provincieraad in zitting van 20 oktober 1977 een reglement heeft goedgekeurd inzake het verlenen van toelagen voor het plaatsen van regenwaterreservoirs. '

WESTIMEX NV : EEN BEDRIJF IN EXPANSIE

In 1974 werd op het WIER-industrieterein te Veurne, in nauwe samenwerking met de WER, een bedrijf opgericht voor het vervaardigen van chips en snacks. De vestigingsfactoren waren : de bestaande en te verwachten autosnelwegenverbinding, de kwaliteit van de aardappelen in de streek en de beschikbare vrouwelijke arbeidskrachten.

Westimex (Belgium) nv hangt af van de moedermaatschappij United Biscuits Ltd uit Engeland. Deze moedermaatschappij had in 1970 reeds twee kleine chipsfabrieken, een in Nederland en een in België, overgenomen. Bij een heroriëntering werd de productie gecentraliseerd in nieuwe gebouwen te Veurne, terwijl

Krabbenrijke (Nederland) alleen een verkoopbureau overhoudt.

Westimex (Belgium) nv is op haar beurt moedermaatschappij van Crocky Chips nv.

De bedrijfsresultaten van Westimex nv zijn de laatste jaren indrukwekkend gestegen. In 1970 bedroeg de produktiekapaciteit van de 2 produktie-eenheden samen 600 kg chips per uur. Zij werd slechts 25 % benuttigd ; dank zij een expanderende verkoop in Nederland, België en Duitsland was deze benutting praktisch 100 % in 1973.

Na de vestiging te Veurne in 1974 beschikte de firma over een produktiekapaciteit van 1.500 kg chips per uur.

De produktiekapaciteit voor chips werd intussen verder opgevoerd, zodat de produktie in 1977 reeds 6 maal de produktie 1970 benaderde, dit wil zeggen in totaal 3.600 kg/uur. Dit gebeurde dank zij het installeren van een tweede bakoven in 1976. In 1976 werd tevens een aanvang gemaakt met de produktie van snackprodukten op aardappelbasis. In 1970 bedroeg de omzet 30 mln fr., in 1977 méér dan 300 mln fr. (inflatie ingerekend).

Bij een brede persontmoeting in augustus jl. ging het bedrijf over tot een vérgaande open diskussie over haar bedrijfsfilosofie (haar ' marktaandeel '), haar kommerciële doelstellingen in België en Nederland en haar kwaliteitsbetrachting.

In totaal kocht Westimex nv reeds 2 hektare grond, terwijl de optie voor nogmaals 2 hektare momenteel wordt gelicht. De bebouwde oppervlakte beslaat 7.500 m². Er is een tewerkstelling van 130 personen, waarvan 10 in Nederland ; 100 personen, in hoofdzaak vrouwen, staan in het produktieproces.

De capaciteit bedraagt momenteel 1.500 kg chips en 700 kg snacks per uur, terwijl er 30 à 80 zakken van 25 à 250 gr. gevuld kunnen worden per minuut. In totaal worden ruim 5 ton aardappelen en 500 kg olie verbruikt per uur.

NAAR LOOD-ARME BENZINE

In het Belgisch Staatsblad van 7 juli 1977 verscheen het Koninklijk Besluit van 29 maart 1977 ' tot beperking van het loodgehalte van benzine voor motorvoertuigen '.

Zoals men weet wordt aan benzine een loodhoudend anti-klopmiddel toegevoegd om een regelmatige verbranding te waarborgen. In elke liter benzine vindt men dan ook 0,50 tot 1 gram lood. Door het nieuwe Koninklijk Besluit wordt het toegelaten loodgehalte bepaald op maximaal 0,55 gram per liter, met ingang van 7 januari 1978 ; vanaf 7 oktober 1978 mag nog slechts 0,45 gram aanwezig zijn.

Deze reglementering moet leiden tot een vermindering van de verontreiniging door lood. Deze verontreiniging is, ofschoon niet volledig, dan toch voor een groot deel te schrijven op rekening van het verkeer. De looddeeltjes van de benzine komen via de uitlaat in de lucht terecht en slaan wegens hun gewicht, meestal neer langs de wegen. Een gevolg hiervan is dat langs bepaalde drukke wegen de vegetatie (gras, land- en tuinbouwprodukten) zo erg met lood beladen is dat zij giftig is voor dieren en ook ongeschikt is voor gebruik door de mens indien zij niet grondig is gereinigd. Dank zij de vastgelegde normen is in deze ongunstige situatie dus verbetering te verwachten.

Tenslotte lijkt het interessant de nieuwe reglementering te vergelijken met het voorstel terzake van het Europees Parlement. Deze instelling voorzag een maximaal loodgehalte van 0,40 gram per liter, na te leven vanaf 1 januari 1977.

DE WITTE LIETAER NV IN HET VERWEER

De Witte Lietaer nv uit Lauwe bracht deze zomer een nieuwe kollektie bedlinnen in jacquard uit, naast zijn volledige kollekties tafellinnen en keukendoeken, de volledige gamma badgoed en een kollektie overgordijnstoffen.

In een prijsklasse die deze van het betere bedrukte bedlinnen evenaart, werden zowel jacquard-lakens als -overtrekken van dekbedden voorgesteld.

Bij het ingaan van het winterseizoen werd daarenboven een nieuwe kollektie tafellinnen uitgebracht waarbij katoen, vlas, acryl of viscose werden verwerkt, al dan niet in jacquard geweven.

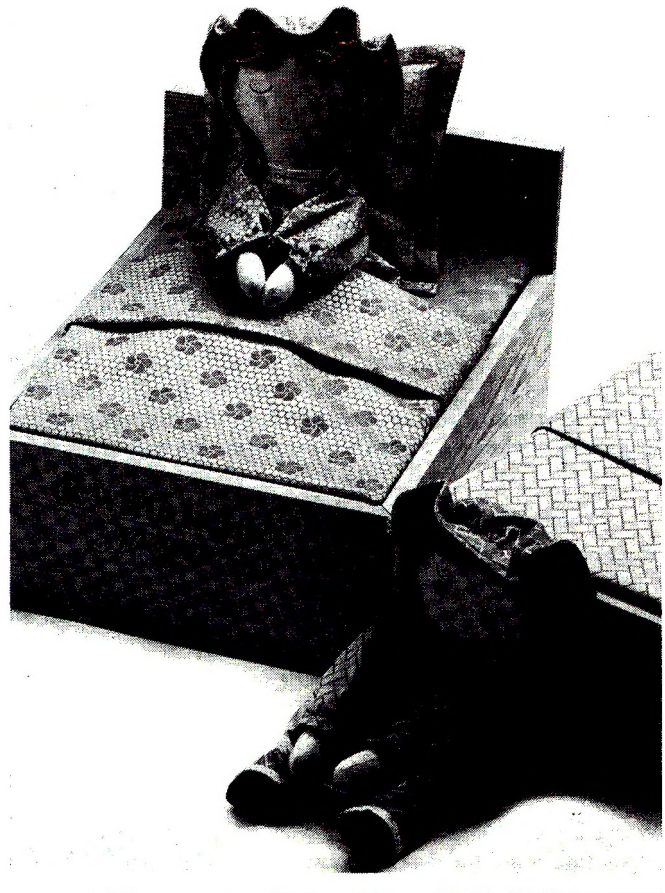
Tenslotte wordt er ook aandacht besteed aan een kollektie kamerhoge overgordijnstoffen in eigen creatie.

Dank zij deze en vroegere inspanningen kon De Witte Lietaer nv zijn tewerkstelling handhaven op 800-850 personen. De omzet bereikte opnieuw de cijfers van 1974, met een stijging van ongeveer 15 % ten opzichte van vorig jaar.

De prijzen van hun kant stegen tussen 1974 en 1977 slechts met ongeveer 20 %. De laatste jaren werd er voortdurend geïnvesteerd ; met name 55 mln fr. in 1976 en 50 mln fr. in 1977. De afschrijvingen lagen slechts iets lager dan de investeringen.

De markantste uitbreidingen waren : de oprichting van een foamage-afdeling, waar wagenbekledingsstoffen van foam worden voorzien ; de spinnerij werd aangepast

en vernieuwd ; de weverij werd aangepast voor de productie van sponsweefsel (24 grote Picañol-weefgetouwen en enkele breigetouwen werden geplaatst) en van overgordijnen. In totaal staan er nu een 100-tal grote Picañol-weefgetouwen en een 60-tal spoellose getouwen voor overgordijnen. Een uitbreiding in de weefgetouwen van tafellinnen ligt ter tafel.

MOEILIJKE JAREN VOOR DE METAALVERWERKENDE NIJVERHEID IN WEST-VLAANDEREN

Het NIS publiceerde in september jl. in de reeks ' Industriële Statistieken ' een aantal gegevens over de bedrijvigheid in de Belgische metaalverwerkende nijverheid in de jaren 1974-76. Het is iedereen bekend dat de Belgische industrie tijdens deze periode heeft moeten kampen met zware moeilijkheden, waaraan ook de metaalverwerkende sektor niet is ontsnapt. Dank zij de gepubliceerde statistieken kan men nagaan hoe de Westvlaamse metaalverwerking in deze crisisperiode geëvolueerd is.

Een onmiddellijke vaststelling is dat de tewerkstelling in West-Vlaanderen in deze sektor gedurende de vermelde periode gedaald is van 43.337 naar 39.805 personen, dit wil zeggen, met 8,1 %. Dit is een even sterke daling als voor gans het land. Opvallend hierbij is wel dat de tewerkstelling in de overige Vlaamse provincies in mindere mate gedaald is (— 4,7 %) onder meer omdat zij in Limburg steeg.

De gepubliceerde statistieken bezorgen eveneens gegevens over de leveringen door de bedrijven uitgevoerd tijdens de vermelde periode. Dit geeft een aantal merkwaardige vaststellingen. De gedane leveringen zijn

uitgedrukt in werkelijke prijzen en vertonen, mede als gevolg van de inflatie, een stijgende trend.

Het stijgingspercentage is voor West-Vlaanderen (+ 19,5 %) lager dan het nationaal gemiddelde (+ 26,2 %) en is het laagste van alle Vlaamse provincies. Het Vlaamse landsgedeelte vertoont trouwens veel hogere stijgingspercentages dan de rest van het land. Opvallend is dat deze betere situatie uitsluitend het gevolg is van de resultaten in de provincie Antwerpen en vooral in Limburg. Eveneens opmerkelijk is dat de minder goede situatie in Wallonië uitsluitend te wijten is aan de zeer zwakke resultaten in de provincie Luik. In Henegouwen bijvoorbeeld zijn de cijfers beter dan het nationaal gemiddelde.

De statistieken over de tewerkstelling en over de gedane leveringen laten gemakkelijk toe om per provincie het bedrag aan leveringen per tewerkgestelde te berekenen. Over de periode 1974-76 vertoont ook dit cijfer over alle provincies een flinke stijging. Maar ook hier ligt dit stijgingsritme voor West-Vlaanderen (+ 30,1 %) lager dan voor het land (+ 35,0 %). Opvallend positieve resultaten boeken hier vooral Limburg en in mindere mate Henegouwen en Antwerpen. De metaalverwerkende nijverheid blijkt in de provincie Limburg, Antwerpen en Henegouwen minder hard getroffen te zijn door de economische crisis dan in de rest van het land. In West-Vlaanderen is de toestand duidelijk minder gunstig geëvolueerd. Deze gang van zaken is de resultante van een aantal tegengestelde ontwikkelingen in de diverse arrondissementen en vooral dan in de arrondissementen Brugge, Kortrijk en Roeselare waar de Westvlaamse metaalverwerking grotendeels gesitueerd is. Deze drie arrondissementen totaliseren namelijk 86 % van de tewerkstelling in deze sector. Zo stelt men vast dat in de arrondissementen Brugge en Roeselare de tewerkstelling een scherpe daling vertoont in vergelijking met de cijfers voor het Vlaamse landsgedeelte. Voor het arrondissement Kortrijk daarentegen is deze daling eerder miniem. Inzake leveringen is de toestand precies omgekeerd met een eerder matige verhoging in Brugge en Roeselare en een zeer zwakke verhoging in Kortrijk.

IZWO-PROGRAMMA AFVALSTOFFEN

Het Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek werd door het Ministerie van Landbouw belast met een research- en development-onderzoek omtrent ' het benutten van de energie van termische effluënten voor de productie van eiwitten door aquakultuur met recyclage van bio-industriële afvalstoffen '.

In het globale onderzoek kunnen 2 hoofdlijnen worden onderscheiden :

- (a) het benutten van de energie van termische effluënten om op een ' year-round basis ', bij de optimale kweektemperatuur, de respektievelijke organismen te kweken met een optimale voedseltoediening, ten einde tot een maximale opbrengst te komen ;
- (b) het opstellen van korte voedselketens om wieren te vervoederen aan crustaceeën en mollusken en de gekweekte crustaceeën te vervoederen aan vissen.

Deze activiteiten zullen doorgevoerd worden in diverse fazen, zowel in laboratorium als out-door en zij zullen 3 jaar beslaan.

**sercu
microfilm service
biedt u de kans
om "up to date"
te zijn!**

**daar u alleen
het leesapparaat
dient aan te schaffen**

**(wij investeerden in
camera's, ontwikkel-
en afwerkings-
apparatuur)**

**is deze moderne
techniek nu ook door
u te benutten.**

**sercu
microfilm
service**

kortrijksestraat 2
8850 ardoore
tel. 051 / 74.40.65

OPENING EXPERIMENTELE PALMOLIEFABRIEK VDK

Op 15 oktober werd in het FELDA Tun Razak Agricultural Research Centre in het hart van Malaysia een 'research palm oil factory' officieel ingehuldigd in aanwezigheid van tal van personaliteiten uit Malaysia en België.

Dit project is het resultaat van een nauwe samenwerking tussen de FELDA (Federal Land Development Authority) Kuala Lumpur, het ABOS (Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking) en de firma Vandekerckhove nv uit Roeselare.

Getracht werd te komen tot een industriële verwerking van de bestaande en nieuw-geselecteerde palmfruitsoorten. Daartoe werd bij het concept en de uitrusting van deze experimentele palmoliefabriek een beroep gedaan op de meest moderne actuele technologie voor processing op industriële schaal.

Tevens geeft de systematische opstelling van allerhande controle-, meet- en registratiemiddelen de nodige faciliteiten voor diepgaand onderzoek en ontwikkeling van de technologie en van de opbouw van de palmolie-extractie-proceslijn. Het geheel bestaat uit een analyse van het sterilisatieproces en zijn invloed op de verdere verwerking, uit het zoeken naar de meest geschikte extraktiemethoden, uit het uittesten van verschillende klassifikatiesystemen, uit de studie van de invloed van de procestechiek en van de gebruikte machines op de kwaliteit, de eigenschappen en de hoeveelheid van de geproduceerde olie, uit de studie van de afvalstoffen.

Het gehele project betekent een schenking van ruim 150 mln fr. door de Belgische Staat aan het Malaysische volk. De eerste besprekingen dateren van 1967. Na een voorstudie werd de opdracht in 1974 aan VDK toevertrouwd. De eerste materialen werden in 1975 vervaardigd en de opbouw ter plaatse geschiedde onder toezicht van VDK nv vanaf april 1976. Vanaf juni-juli 1977 kon het proefdraaien beginnen en in juli 1977 werd de installatie overgedragen.

HOE DE K.M.O. BETREKKEN BIJ DE EXPORT ?

Op uitnodiging van de Kamer voor Handel en Nijverheid van Kortrijk sprak Minister van Buitenlandse Handel H. de Bruyne in dezelfde stad over het nauwer bij de export betrekken van de KMO.

Spreker stipte in dat verband aan, dat ingevolge onze politieke en financieel-ekonomische heroriëntatie en het industrieel steeds mondiger worden van de derde wereld, ook de Belgische nijverheid er toe wordt geroepen meer dan ooit aandacht te besteden aan een verhoogde uitvoer van uitrustings- en investeringsgoederen en van verfijnde produkten met hoge toegevoegde waarde. Zulks geldt ook voor de KMO.

Hoewel in 1976 ongeveer 96 % van de 169.392 Belgische bedrijven KMO was, namen zij slechts 27,5 % van de werkverschaffing voor hun rekening, terwijl ook hun

aandeel in de export onder de maat bleef. Om hierin verandering te brengen moet worden begonnen met de grondige bewerking van de omliggende markten vooraleer verder te kijken. Het dieper en vertikaal in een markt doordringen verloopt volgens een produktiegradatie, gaande van de verkoop van het gefabriceerd produkt zonder meer 'af fabriek' tot de export van know-how systemen. De KMO moeten daarbij rekening houden met factoren als rentabiliteit, winstkonceptie, concurrentiepositie, de plaats van het produkt op de markt e.d. Alzo kan vervolgens de specifieke horizontale en verticale strategie worden bepaald.

De Minister citeerde aansluitend een aantal moeilijkheden waarmee KMO die zich op de export gaan toelagen kunnen worden gekonfronteerd ; factoren eigen aan het bedrijf en factoren van meer algemene aard. Hij wees ook op sommige psychologische hinderpalen. De familiale structuur van die KMO leidt verder ook vaak tot onderinvestering in mensen, wat de aanwerving van geschoolde krachten afremt.

De 'toelevering' en de 'onderlinge samenwerking' zijn geschikte middelen om de KMO nauwer bij de export te betrekken. De openbare sektor helpt de nieuwkomers indien nodig verder vertrouwd te maken met de exportactiviteit. De Minister besloot zijn uiteenzetting met de wens, dat de KMO meer dan in het verleden een beroep zouden doen op de diensten van de BDBH en meer aandacht zouden besteden aan de uitvoer van sterk gespecialiseerde produkten, evenals aan de onderlinge samenwerking.

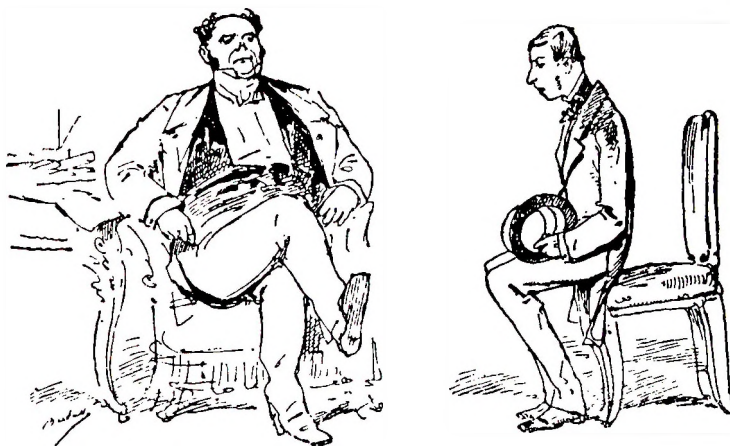
KONTINU KONTROLE VAN AFVOERWATER BIJ SIEMENS - OOSTKAMP

Sinds april 1977 is bij Siemens nv te Oostkamp (elektronisch bedrijf) een permanent automatisch controlesysteem voor het eigen bedrijf in werking. Het systeem werd uitgewerkt in samenwerking met Siemens Karlsruhe. De Oostkampse Bedrijfsonderhouds-dienst bouwde het geheel.

De controlekamer heeft een oppervlakte van 4 x 3 m en is 2,5 m hoog. In een kleine kelder onder de controlekamer stroomt het afvalwater door een open goot voorzien van een venturikanaal, dat debietmetingen tot 50 kubieke meter per uur mogelijk maakt. Boven de toegangsopening tot de kelder is een staalopnamepomp aangebracht, die doorlopend een gedeelte van het afvalwater (3 m³ per uur) door het leidingsnet van de meetinrichting stuwt. De terugloopleiding voert het afvalwater, na meting, terug in de goot achter de aanzuigleiding. In het leidingsnet zijn de verschillende meetvoelers en meetelektroden ingebouwd, die bestendig de temperatuur, de geleidbaarheid (zoutgehalte), de pH-waarde (zuurtegraad) en de redoxpotentiaal (koncentratie van oxyderende en reducerende stoffen) meten. Al deze meetwaarden zijn waarneembaar op aflees- en registreerinstrumenten. Alarminrichting en veiligheidsvormen een complete alarminrichting die rechtstreeks verbonden is met het portiershuis zodat bij vastgestelde afwijkingen te allen tijde kan opgetreden worden.

Het geheel werkt volgens normen die door de WZK werden gesteld.

konvert
adviezen
p.v.b.a.

Konvert-selektie

vakatureverzorging vast personeel

maatschappelijke zetel :

aalbeeksestraat 35, 8510 marke
tel. (056) 21 45 70

kantoren :

louis robbeplein, 8500 kortrijk
tel. (056) 22 01 09

zo zat vroeger de plooi
vandaag
is het
NODIG
dat
wij allen
ons
ONTPLOOIEN

NIEUWE WET OP HET TIJDELIJK WERK sedert 1 december 1976

het
konvert
bureau
p.v.b.a.

konvert - interims

hulpvoorziening tijdelijk personeel

maatschappelijke zetel :

aalbeeksestraat 35, 8510 marke
tel. (056) 21 93 61

kantoren :

louis robbeplein, 8500 kortrijk
tel. (056) 22 01 09 of 21 45 70

ERKEND U.P.E.D.I.-LID

Uw en onze basis : VERTROUWEN !

Afscheid J. Van Langenhove

Op 1 oktober jl. werd de heer J. Van Langenhove, verbondssecretaris ACV Oostende-Veurne-Diksmuide, bij zijn oppensioenstelling gevierd. De heer J. Van Langenhove is lid van de beheersorganen van de WER sinds 1959 en van de GOM sinds haar oprichting.

Kursus Bedrijfseconomie voor niet-ekonomisten

In het kader van het Centrum Hoger Onderwijs startte te Brugge een reeks van 30 lessen onder de titel 'Inleiding tot bedrijfseconomie voor niet-ekonomisten'. Deze cursus wordt gegeven door Prof. dr. O. Vanneste. 28 deelnemers hebben zich ingeschreven voor dit programma dat begin oktober is gestart. De deelnemers behoren tot uiteenlopende wetenschappelijke disciplines, waaronder ingenieurs, sociologen, gegradueerden, geografen, biologen.

Indonesische stagiairs verlaten WES

Na een opleidingsperiode van ruim 10 maanden verlieten op 24 november een groep van 10 Indonesische stagiairs het Westvlaams Economisch Studiebureau. Zij kregen er een opleiding in regionale planning en toeristische ontwikkeling en promotie.

Deze groep was de zevende die langs ABOS, in het kader van de Belgisch-Indonesische samenwerking opgeleid werden te Brugge.

Alle stagiairs waren ambtenaren, verbonden aan de diensten van het Ministerie van Openbare Werken en van het Ministerie van Kommunikatie.

Promotiedagen Zeebrugge

Op 19 oktober ging te Manchester en op 20 oktober te Birmingham een promotiedag door van de haven van Zeebrugge.

Deze dagen werden georganiseerd door APZI, de groepering voor Havenbelangen van Zeebrugge, in samenwerking met de MBZ, de BDBH, het Belgisch Konsulaat-Generaal, de Belgische Handelskamer in Groot-Brittannië en de Handelskamer van Manchester.

Naast de inleidende spreekbeurten door de heer F. Traen, Voorzitter MBZ, Ir. D. Varendonck, directeur-generaal SBA en een Engelse gastspreker, was er een paneelgesprek onder leiding van prof. dr. O. Vanneste, Directeur-Generaal GOM - West-Vlaanderen; de heer P. Verhaeghe lichtte het standpunt van de industrialisatie van Zeebrugge toe.

Beurtelings kon de Belgische groep de heren Ministers H. de Bruyne (Buitenlandse Handel) en J. Chabert (Verkeerswezen) begroeten.

Telkens werden een 500-tal zeer belangstellende Britten bereikt.

Deze promotiedagen werden zowel door de aanwezige Belgische als Britse journalisten als zeer succesvol omschreven.

Cobar - Barco Electronic nv uit Kuurne, gespecialiseerd in elektronisch materieel, nam van 26 augustus tot 4 september deel aan de Internationale Funkausstellung te Berlijn. Zij maakte van deze gelegenheid gebruik om tal van vernieuwingen, die in haar bedrijf waren uitgewerkt, te toetsen aan de vraag en de mogelijkheden van de internationale markt. De meeste hadden iets te maken met de HiFi of met televisie, daarbij inbegrepen een TV-toestel met een klein 'beeld-in-beeld'-hoekje, wat de controle toelaat van een tweede programma, terwijl het eerste wordt bekeken.

Nieuwe verbindingsweg tussen het spaarbekken van de IJzer en de Uniebrug te Nieuwpoort

Op 17 oktober startten te Nieuwpoort de werken voor het aanleggen van een nieuwe verbindingsweg op de rechteroever van de rivier de IJzer tussen het spaarbekken van voornoemde rivier en de Uniebrug.

De nieuwe weg wordt aangelegd over een lengte van ongeveer 1,6 km en op een breedte van 7 m. Daartoe moet het bestaande dijklichaam gevoelig verbreed worden.

De werken moeten voltooid zijn tegen 5 juni 1978 en kosten ruim 15 mln fr., ten laste van het Ministerie van Openbare Werken.

Oprichting ' Vlaams Intergewestelijk Studiebureau ', COGONIM

De Raad van Beheer van de GOM - West-Vlaanderen besliste toe te treden tot een studievenootschap welke wordt opgericht door de 5 Vlaamse GOM's en de NIM.

De doelstellingen van de maatschappij werden als volgt geformuleerd: ' De vennootschap heeft tot doel het verwezenlijken van studies, ondermeer op industrieel, financieel, technisch en sectorieel gebied, op aanvraag van de vennoten en op aanvraag van derden, in zoverre zij de bedoeling hebben een participatie van de GOM's en/of de NIM en/of de BMI na te streven '.

Opleiding SEATAC-ambtenaren

Half november kwam een groep van 10 Zuidoostaziatische ambtenaren aan te Brugge op het Westvlaams Economisch Studiebureau, waar zij gedurende negen maanden een opleiding zullen krijgen als managers voor container-, ferry- en passagiersdiensten.

Deze groep behoort tot een tweede trainingsprogramma, dat in het WES doorgaat. Het eerste programma loopt sinds meerdere jaren in het kader van de Belgisch-Indonesische samenwerking.

Het betrokken tweede trainingsprogramma geschiedt in samenwerking met SEATAC (Southeast Asian Agency for Regional Transport and Communications Development), de transportorganisatie van de ASEAN (zuidoost-aziatische tegenhanger van de EG) in het kader van een samenwerkingsprogramma tussen België en Seatac.

Alle betrokken ambtenaren zijn reeds werkzaam in diverse overheidsinstellingen en havenbesturen van de Filipijnen (3), Indonesië (3), Thailand (2) en Maleisië (2).

Door het provinciebestuur van West-Vlaanderen werd een praktische handleiding gepubliceerd over de verschillende vormen van dienstenverlening in West-Vlaanderen.

De Sociale Kaart werd opgedeeld in zes delen die ieder een zo volledig mogelijk beeld bieden van ieder dienstverlening in een bepaald werkveld.

Deel 1 maakt wegwijs in de algemene sociale dienstenverlening: deze van de Provincie zelf, de sociale diensten van de gemeentebesturen, de O.C.M.W. en de vrije centra voor maatschappelijk werk.

In deel 2 wordt de sociale dienstverlening in de gezondheidszorg ontleed, wijl deel 3 hetzelfde doet in verband met de jongeren.

Deel 4 handelt over de sociale dienstenverlening voor bejaarden, deel 5 voor gehandicapten, en in deel 6 tenslotte wordt alles samengebracht wat sociale dienstverlening betreft voor huwelijk en gezin. Een addendum geeft weer wat op dit vlak gebeurt voor marginale groepen.

Het Provinciebestuur West-Vlaanderen stelt deze uitgave ter beschikking van alle belangstellenden, tegen de prijs van 200 fr. per deel. De totale uitgave kost 1.200 fr. De bestelling kan gericht worden aan: Provinciebestuur West-Vlaanderen, 8° Afdeling - Welzijnsbeleid, Koning Leopold III laan 41 te 8200 Brugge 2. Het verschuldigde bedrag wordt gestort of gegireerd op P.C. rekening nr. 000-0019013-01 van ' Provincie West-Vlaanderen, Culturele Aangelegenheden ' te Brugge, met vermelding ' Sociale Kaart - deel '.

Jaarlijks zal deze Sociale Kaart herzien en aangevuld worden. Eventuele kopers zullen dan ook ieder jaar aangezocht worden om hun exemplaar te vervolledigen of aan te passen.

Dit uiterst bruikbaar werkinstrument zal wellicht eveneens een middel vormen tot nadere contacten tussen de vele veldwerkers, die zich nu soms geïsoleerd voelen in hun werksituatie, maar vooral wil deze Sociale Kaart zijn een handige gids in het uitgebreide territorium van het Welzijnswerk in West-Vlaanderen.

JEK-Jubileumbeurs te Roeselare

Van 2 tot 4 december werd te Roeselare een groots-opgezette lustrumviering gehouden van de Jonge Economische Kamer Roeselare-Izegem.

De Jonge Kamer, opgericht in 1967, stelt zich op als een doorgedreven vormingsschool. Door een actieve medewerking aan projecten ter verbetering van de gemeenschap willen de leden van de JCI een bijzondere ervaring opdoen die hen vormt tot betere leiders van de gemeenschap.

De viering werd ingezet met een academische zitting met als gastspreker Professor M. Eyskens, Staatssecretaris voor vlaamse streekeconomie en ruimtelijke ordening.

Op 3 december werd er een paneelgesprek gevoerd omtrent economische expansie en exportmogelijkheden voor de KMO. Leden waren de heren L. Cappellemans (Kabinet Streekeconomie), P. Verhaeghe (GOM-West-Vlaanderen) en A. Naessens (BDBH-West-Vlaanderen).

Sinds 1919

voor eigen mensen
door eigen mensen

DE KORTRIJKSE VERZEKERING NV

Zetel en kantoren : KORTRIJK

Lange Steenstraat 20

Lekkerbeetstraat 3

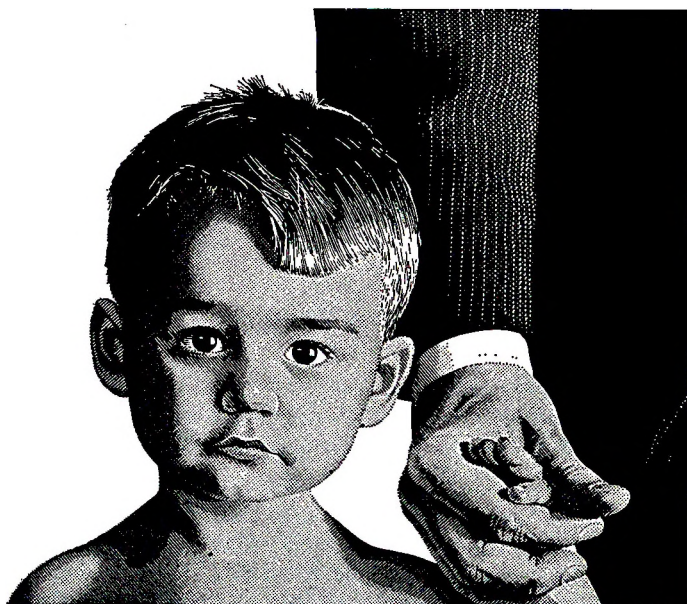
Tel. (056) 21.16.91

Bijhuis te BRUGGE, Garenmarkt 6

Tel. (050) 33.24.40

Inspekties over het ganse Vlaamse landsgedeelte.

De Vlaamse verzekeringsmaatschappij die U en uw provincie best kent.

VOOR AL UW FINANCIËLE VERRICHTINGEN

- KASBONS - KAPITALISATIEBONS
- DEPOSITOBOEKJES
- TERMIJNREKENINGEN
- ZICHTREKENINGEN
- WOONSPAREN
- HYPOTHEEKLENINGEN
- VREEMDE MUNTEN en REISCHEQUES
- UITBETALING VAN ALLE COUPONS.
- INSCHRIJVING OP ALLE LENINGEN,
STAAT, STEDEN, enz.
- enz.

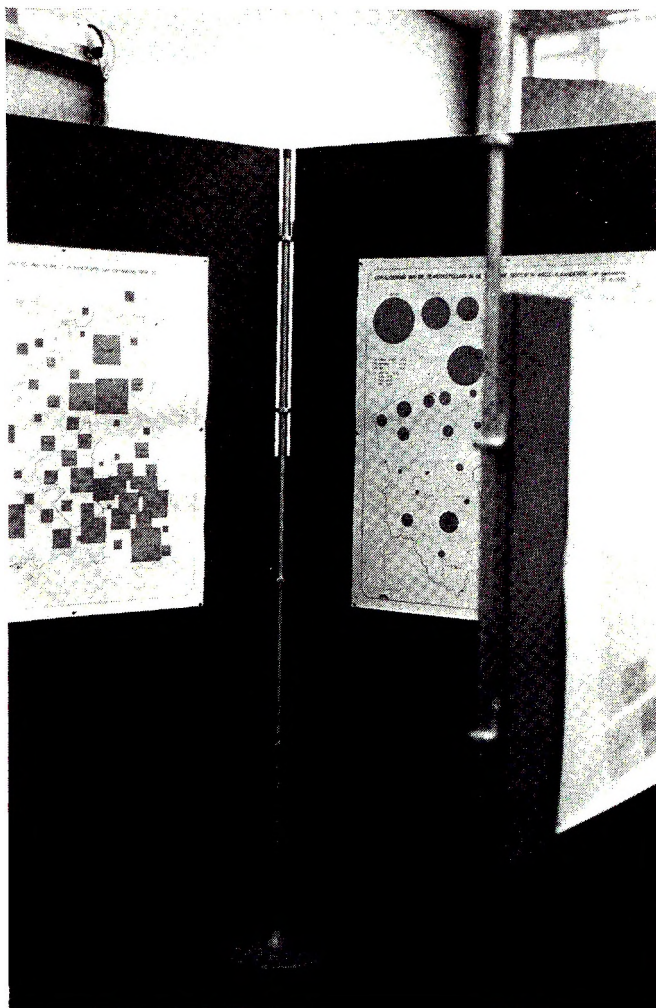
RAADPLEEG DE AGENT VAN HET

GEMEENTEKREDIET

U VINDT ZIJN ADRES IN DE
GOUDEN GIDS... ONDER DE RUBRIEK « BANKEN ».

Gedurende drie dagen was er tevens een Jubileumbeurs 'Ken de bedrijven uit uw streek', waar een 70-tal bedrijven en instellingen uit de streek zichzelf en hun produkten of activiteiten voorstelden. De GOM-West-Vlaanderen en de WIER hadden er samen een stand met als titel: Industrialisering van het gewest: een blijvende opgave.

Nieuwe moderne slipway in de achterhaven te Zeebrugge

Onlangs startte het Ministerie van Openbare Werken in het Prins Filipdok in de achterhaven te Zeebrugge met de bouw van een nieuwe slipway voor schepen tot 1000 ton.

De nuttige wieglengte en wiegbreedte ervan bedragen respectievelijk 80 m en 17 m.

Bovendien wordt er naast deze slipway een transferzone, d.i. een zone waarop de schepen lateraal kunnen verplaatst worden, af of op de slipway, met een lengte van 70 m en een breedte van 23 m aangelegd, wat een maximaal gebruik ervan mogelijk maakt. Hij is daardoor tevens geschikt als scheepswerf en een aantrekkingspunt voor de vestiging van scheepsbouwbedrijven.

Naast de nieuwe slipway wordt ook een bedieningsgebouw opgetrokken waarin o.a. een machinekamer, een hoogspannings- - laagspanningslokaal, een refter en sanitair voorzien is.

De slipway moet in gebruik zijn tegen de eerste helft van 1980. Hij kost ruim 152 mln fr.

Interregio 77

Van 23 tot 26 november 1977 ging te Gent de Internationale Vakbeurs Algemene Toelevering 'Interregio 77' door onder een zeer ruime belangstelling. De GOM-West-Vlaanderen was mede-inrichtster; op 75 deelnemende bedrijven en 90 sokkels waren er 21 Westvlaamse deelnemers met 23 sokkels op de gezamenlijke stand.

De heer R. De Wulf, Staatssecretaris voor Economische Zaken en voor Sociale Zaken van het Vlaams Gewest, zegde onder meer: 'Allen die een beetje vertrouwd zijn met deze manier van werken zullen nu wel ingezien hebben dat echte toelevering hoge eisen stelt... Het is een uitstekende maar tevens veeleisende formule die... slechts voorbehouden is aan de besten'.

Namens de heer Minister van Middenstand sprak de heer Wyvekens, Afgevaardigde Beheerder van Interregio: 'De toelevering beperkt zich niet tot een geslaagde samenkomst, zelfs niet tot een degelijke kennis van de markt. Zij eist dat regels worden nageleefd en een techniek toegepast die inherent zijn aan haar bestaan zelf... De kandidaat-toeleverancier, vooral wanneer hij aan het hoofd staat van een kleine onderneming en hij over weinig administratieve middelen en juridische inlichtingen beschikt, moet op concrete wijze ingewijd worden in de harde werkelijkheid van de toeleveringsovereenkomst'.

Gedurende de diverse volgende kontaktdagen (een Vlaamse en een Waalse dag) werden, in nauwe samenwerking met de BDBH, tevens twee delegaties Duitse en Franse aankopers en uitbesteders ontvangen.

De Regie der Gebouwen van West-Vlaanderen besteedt voor 450 mln fr. openbare gebouwen aan

De Regie der Gebouwen van het Ministerie van Openbare Werken besteedt gedurende de maanden november en december voor ongeveer 450 mln fr. werken aan ten behoeve van nieuwe openbare gebouwen of modernisering en uitbreidingen ervan. Het betreft het nieuw postgebouw in de Hoedemakersstraat te Brugge, 2de fase van het rijksstation voor zeevisserij te Oostende, het nieuw postkantoor te Eernegem, de modernisering en uitbreiding van de rijkswachtkazerne te Zedelgem, de nieuwe rijkswachtkazerne te Avelgem, de uitbreidings- en moderniseringswerken aan het postkantoor te Tielt en tenslotte de uitbreiding en modernisering van de rijkswacht te Nieuwpoort en het nieuw financiecentrum te Brugge.

Het kruispunt tussen de rijkswegen Nieuwpoort-Sluis en Brugge-Knokke-Heist wordt gemoderniseerd

Onlangs startte het Bestuur van Bruggen en Wegen op het grondgebied van Knokke-Heist met de moderniseringswerken aan het kruispunt van de rijkswegen 67, Nieuwpoort-Sluis en 300, Brugge - Knokke-Heist.

Het betreft hier meer bepaald het aanleggen van een zone voor linksafslaand verkeer en van fietspaden aan beide zijden van de weg.

Het werk moet voltooid zijn binnen de 180 werkdagen en kost ± 13 mln fr.

ONTELBAAR

zijn de diensten
die de Bank U kan verstrekken
zowel wat geldbeleggingen
als wat kredieten betreft.
Een goede raad...
bespreek in vertrouwen
al uw financiële zaken
met een deskundige van de

BANK VAN ROESELARE EN WEST-VLAANDEREN

zo wint U zeker tijd en geld !

Zetel : Noordstraat 38, Roeselare
66 agentschappen in West-Vlaanderen

INDUSTRIEPARK — POPERINGE

er is nog plaats voor u

industriepark van
nationaal belang
rechtstreeks aangesloten op
frans autowegennet

INFO STADSBESTUUR POPERINGE
tel. 057/334081
W.I.E.R. - BRUGGE
tel. 050/338128

Persdag Westtoerisme

Op maandag 12 december had te Damme de jaarlijkse persdag van Westtoerisme plaats. Deze werd voorgezeten door Ridder P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur van West-Vlaanderen en Algemene Voorzitter van Westtoerisme. Op deze persdag werden de jaarlijkse persprijzen uitgereikt. Twee artikels werden bekroond; het eerste is van de hand van L. Kempynck met als titel 'Zintuigen van het vlakke land', verschenen in het weekblad 'De Bond'. De tweede laureaat was de heer J. Telen uit het Groot-Hertogdom Luxemburg met de bijdrage: 'Im Land der Flamen', verschenen in 'Letzeburger Illustrierte Revue'.

De heer A. Legein, Voorzitter van de Raad van Beheer van Westtoerisme, gaf een omstandig overzicht van het verlopen seizoen, schetste verder de werking van Westtoerisme tijdens het jongste jaar en kondigde enkele omvormingen aan in het licht van een algemene ontwikkeling in de toeristische sektor.

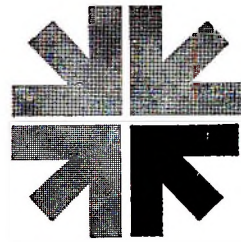
Op deze persdag werden de resultaten van de toeristische index van het Westvlaams Economisch Studiebureau toegelicht.

Studie Roeselare gepubliceerd

Onder auspiciën van de Bank van Roeselare en West-Vlaanderen verscheen bij de Uitgeverij Roularta te Roeselare een studie van de heren H. Baert en D. Rygole over 'Roeselare: een nieuwe kans'. Daarin wordt de fusiestad Roeselare volledig doorgelicht zoals zij nu fungeert (bevolking, economie, arbeidsmarkt, vervoer en verkeer, huisvesting en groen) en zoals zij in het jaar 2000 eruit kan zien.

Verbetering wegen gevraagd

De Kamer van Koophandel en Nijverheid voor Roeselare en omstreken heeft er in oktober jl. bij de heer Minister van Openbare Werken op aangedrongen de doortrekking van de RW 308 als weg van primair net I tot Deerlijk te willen realiseren en tevens de RW 326 en 66 (Tielt-Deinze en Roeselare-Tielt) te moderniseren. Dit dient te geschieden als compensatie voor het niet-aanleggen van de Autoweg A9.

nv
servaco

hoveniersstraat 34a
8500 KORTRIJK
tel. (056) 22 08 73

laboratorium voor industriële analyses
erkend door Ministeries

GELUIDSMETINGEN

ANALYSES + ADVIES

Analyses in de sectoren

- bouw - wegebouw
- voeding - veevoeding
- water
- algemene scheikunde

Elektrisch aangedreven VDK-vuilniswagen te Brussel

Momenteel loopt te Brussel een eerste grotere VDK-elektrisch aangedreven vuilniswagen, besteld door het Brussels stadsbestuur bij de firma VDK-Vandekerckhove nv te Roeselare.

De krachtbron voor dit prototype bestaat uit elektrische batterijen. De voordelen ervan zijn: de geruisloze bediening, vermijden van uitlaatgassen en geluidshinder, een mindere onderhoudsperiode in de garage, dus minder verloren tijd, een langere afschrijvingsperiode van het onderstel.

OVERBODIGE AFVAL WORDT NUTTIGE WARMTE

MILIEUVRIENDELIJK

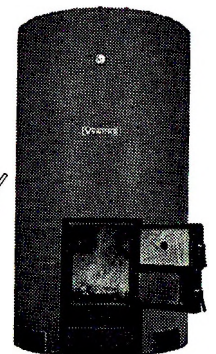
De fantastische speciaalketel voor om het even welke brandbare afval van grote, middelgrote of kleinere bedrijven.

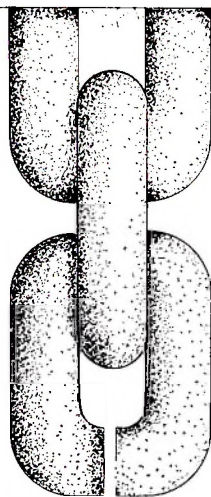
Produceert warm water, stoom of thermische olie voor produktiewarmte of verwarming en verwerkt bedrijfsafval. Kan ook gekombineerd worden met klassieke brandstof. Technische brochure en prijslijst op aanvraag.

VYNCKE

pvba vyncke warmtetechniek gentsesteenweg 224 b-8730 harelbeke
tél (056) 71 14 56 télex 85 416 vyncke b

**één keten van
mogelijkheden**

ontwerp bureau.

fotogravure

offset

rotatie

typo

informatie kost je niks

**drukkerij
sansen p.v.b.a.
gasthuisstraat 19-23
8970 poperinge
bel: 057/33 40 16 (3 l.)**

HEBT U EEN PROBLEEM MET

Bevoorrading van uw personeel
voor wat betreft DRANKEN en VOEDING.

TELEFONEER ONS

SCHRIJF ONS

Wij zijn specialisten inzake verkoopsautomaten
voor grote en kleine bedrijven, burelen enz...

AUTOMATEN VOOR :

verse koffie

chocolademelk

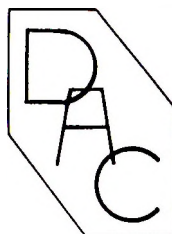
limonaden

chocolade

patisserie

sandwichen

sigaretten

Delputte Automatic Company

Kuurnesteenweg 44

8500 KORTRIJK

Tel. : 056/21.10.53

Spreekbeurten

Dr. N. Vanhove, adjunkt-direkteur-generaal GOM sprak op :
11 oktober te Torhout over ' City marketing versus streekmarketing ', JEK, Houtland
28 november te Oostende over ' De Belgische Kust - troeven en zwakheden ', NCMV Club
3 december te Brugge over ' De economische structuur van West-Vlaanderen ', Westvlaamse Gidsenkring
10 december te Brugge over ' De haven van Zeebrugge ', Westvlaamse Gidsenkring.

Indian Festival te Brugge

Onder auspiciën van Minister P.K. Dave, Ambassadeur voor Indië, werden op 21 oktober jl. in de Holiday Inn te Brugge de Indian Festivals plechtig geopend. Bij gelegenheid van deze Festivals werd de gelegenheid geboden tal van kwalitatief-hoogstaande produkten te bewonderen, waaronder feestelijke textiel en edelsmeedwerk.

VEV-Studie over Buitenlandse Handel

In de reeks ' Aspecten van de Vlaamse economie ', verscheen zopas het 14de deel, handelend over ' Buitenlandse Handel '. Het werk is van mevrouw L. Puylaert-Meylemans.

Het eerste deel geeft een overzicht van de buitenlandse handel van de BLEU volgens de doeanestatistieken, het tweede deel geeft analoge informatie volgens de BTW, onderverdeeld per regio. Een beperkte tekst helpt de lezer de tabellen interpreteren.

De brochure is een voorbereidend document voor het eerstkomend VEV-kongres te Brussel.

Nieuw postkantoor te Knokke-Heist

Binnenkort start de Regie der Gebouwen in de Ridder de Vriërestraat te Knokke-Heist met een nieuw modern postkantoor ter vervanging van het oud postgebouw op het Gemeenteplein.

Verschijnt begin januari 1978 :

ADRESBOEK VAN DE WESTVLAAMSE INDUSTRIE

Het nieuw adresboek van de Westvlaamse industrie bevat alle industriële bedrijven, de bedrijven uit de bouw- en vervoersector inbegrepen, die in West-Vlaanderen gevestigd zijn en die per 30 juni 1976, twintig of meer personen tewerkstelden. Benevens adres, telefoon en telexnummer wordt ook de grootteklasse van tewerkstelling opgegeven.

De bedrijven zijn volgens drie verscheidene klassifikaties opgenomen : alfabetisch, sectorieel en geografisch.

De prijs bedraagt 350 BF per exemplaar. W.E.S.-steunende leden 1978 (413 BF) ontvangen één exemplaar van het adresboek *gratis*.

Bijkomende exemplaren kunnen altijd schriftelijk worden besteld bij de GOM-West-Vlaanderen, Bazon Ruzettelaan 33, 8320 Brugge 4.

Het nieuw complex dat een voorgevelbreedte van 25 m heeft telt naast een gelijkvloerse verdieping ook een dakverdieping waarin o.m. een personeelsrefter wordt voorzien.

De gevels worden opgetrokken in witsteenplaten en geel bezande handvorm bakstenen. Voor het schrijnwerk wordt een tropische houtsoort gebruikt. De dakbedekking bestaat uit zwarte pannen.

Het gebouw moet gebruiksklaar zijn binnen de 225 werkdagen. Het kost ± 21 mln fr.

TOELEVERINGSINVENTARIS van de westvlaamse metaalsektor

In dit naslagwerk (420 blz.) vindt U alle karakteristieken van 200 bedrijven uit de metaalsektor, en in mindere mate uit de branches plasticverwerking en elektronika, die voor toelevering in aanmerking komen.

De prijs van dit uitzonderlijk werk kon zeer laag worden gehouden : 1.250 fr. (+ verzendingskosten). Dit is mogelijk gebleken dank zij de samenwerking tussen de beroepsvereniging NAVEMETAAL West-Vlaanderen en de openbare instelling Provinciale KAMER VOOR AMBACHTEN EN NERINGEN, en met de steun van het provinciale bestuur.

Te bestellen bij

NAVEMETAAL vzw
Arme Klarenstraat 55
8800 ROESLARE

KAMER VOOR AMBACHTEN EN NERINGEN
Braambergstraat 25
8000 BRUGGE

inhoudstafel

19e jaargang 1977

1

- 1 O. Vanneste : In memoriam Ir. J.M.L. Demeyere
- 2 J. Theys : Grensarbeiders in Noord-Frankrijk
- 10 D. Sanders : Vijf jaar RMT maar 130 jaar Oostends bedrijf
- 19 Informatief : West-Vlaanderen na de fusies van de gemeenten
- 30 Spektrum : De resultaten van de Belgische expansiewetgeving tussen 1959 en 1975 / Stand van de ruilverkaveling in West-Vlaanderen / Nieuwe firma Purina Protein Europe investeert te Ieper op industriegebied / Richtlijn van toepassing op de hotelnijverheid in toeristische gebieden / Eerste Europese veerdienst met draagvleugelboot vanuit Zeebrugge / Wijziging in het huisvestingsbeleid van de provincie West-Vlaanderen / Groen licht voor vervoercentrum LAR
- 42 Nieuwtjes

2 west-vlaanderen 1976

- 53 Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen
- 55 Evolutie van de economische sectoren
- 64 Werkloosheid
- 72 Zeehavenverkeer en luchtvaart
- 74 Huisvesting, ruimtelijke ordening en openbare werken
- 81 Jaarverslag WER 1976
- 101 Jaarverslag WES 1976
- 110 Subsidiërende bedrijven en gemeenten

3

- 113 Editoriaal : De internationale arbeidsverdeling en de textiel- en konfektienijverheid in West-Vlaanderen
- 116 N. Vanhove : De Belgische bevolking wenst vakantiespreiding
- 122 D. Sanders : Vandekerckhove nv : industriële ontwikkelingshulp en ekologisch materieel

- 126 Verzekeringsplichtigen onder het sociaal statuut der zelfstandigen, 1975
- 128 Spektrum : GOM-West-Vlaanderen is operationeel / Energieverbruik in West-Vlaanderen / Studie valorisatie en export van natuurlijke organische afvalstoffen / Havenkom te Roeselare wordt verbreed / Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling / Kleuren TV op 24 V voor schippers
- 134 Nieuwtjes

4 dossier onderzoek, ontwikkeling, renovatie

- 153 P. van Outryve d'Ydewalle : Ten geleide
- 154 G. Kint : Nijverheidsonderzoek en produktinnovatie in de Vlaamse bedrijven
- 166 G. Declercq : De rol van de universiteit in een innovatiebeleid
- 169 W. Degrieck / J. Ferange : Het IWONL, nuttig voor research-laboratoria en voor landbouwkundig onderzoek
- 174 J. Deporte : De DNB en de industrialisering en commercialisering van technische innovaties
- 177 W. Hallemeesch / W. Vandevelde : Oktrooienbeleid in de praktijk
- 181 Ministerie Economische Zaken : Staatshulp voor de oppuntstelling van prototypes, nieuwe producten of nieuwe procédés
- 183 Westvlaamse researchcentra buiten de industriële sfeer
- 184 Nieuwtjes

5

- 201 Editoriaal : Kleine en middelgrote ondernemingen geremd door gewestplanbepalingen
- 202 J. Theys : Definitieve migratie en kwalifikatiegraad van de migranten in West-Vlaanderen
- 207 J. Viaene / R. Heyman : Groei en concentratie van de varkensproductie in West-Vlaanderen
- 213 GOM-West-Vlaanderen : Afvalwaterzuivering en -verwerking in West-Vlaanderen : bestaande toestand en voorstel tot aanpak in de toekomst
- 223 Westvlaamse researchcentra buiten de industriële sfeer (aanvulling)
- 224 Westvlaamse bevolking op 31 december 1976, per gemeente, na de recente fusies
- 226 Spektrum : Provinciebestuur West-Vlaanderen stimuleert gemeentelijke bouwverordening inzake installatie van een regenwaterreservoir / Westimex nv : een bedrijf in expansie / Naar loodarme benzine / De Witte Lietaer nv in het verweer / Moeilijke jaren voor de metaalverwerkende nijverheid in West-Vlaanderen / IZWO-programma afvalstoffen / Opening experimentele palmoliefabriek VDK / Hoe de KMO betrekken bij de export ? / Kontinu Controle van afvoerwater bij Siemens-Oostkamp
- 230 Nieuwtjes

REEKS VAN HET WESTVLAAMS EKONOMISCH STUDIEBUREAU (BTW inbegrepen)

1. G. Declercq & O. Vanneste, De Economische Situatie en Mogelijkheden van het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz. (uitgeput).
2. O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij - een Economische Studie, 1959, 358 blz., 212 fr.
3. O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge - Etude Economique, 1959, 358 pp., 212 fr.
4. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge - Een Regionaal Economische Studie, 1961, 463 blz. (uitgeput).
5. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende - Een Regionaal Economische Studie, 1962, 444 blz., 265 fr.
6. O. Vanneste & J. Theys, Menen - Een Economische Studie van een Grensstad, 1962, 256 blz. (uitgeput).
7. O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare - Een Regionaal Economische Studie, 1963, 336 blz. (uitgeput).
8. J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 159 fr.
9. J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 159 fr.
10. O. Vanneste & J. Theys, Veurne - Een Economische Studie, 1964, 189 blz. (uitgeput).
11. M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz. (uitgeput).
12. O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 265 fr.
13. O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt - Een Regionaal Economische Studie, 1968, 410 blz., 265 fr.
14. J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 265 fr.
15. M. Zwaenepoel, Vrije Tijd - Een sociologische analyse van het vrijetijdsgebruik en de vrijetijdsbehoeften van de westvlaamse bevolking, 1969, 332 blz. (uitgeput).
16. N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 265 fr.
17. N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 265 fr.
18. J.M.L. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 159 fr.
19. R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 318 fr.
20. J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen - Bronnen, toestand en bestrijding door de ruimtelijke ordening, 1972, 209 blz., 265 fr.
21. N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 477 fr.
22. L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman - Bijdrage tot de geschiedenis van de Westvlaamse plattelandsbevolking in de negentiende eeuw, 1973, 294 blz., 371 fr.
23. De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970 - Statistische tabellen, Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 191 fr.
24. Symarindus, De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering - Een technisch-economische evaluatie, 448 blz., 650 fr.

REEKS FACETTEN VAN WEST-VLAANDEREN

(BTW inbegrepen)

1. R. Simoen en O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge : Openbare werken in verleden en toekomst - De haven en de toeristische belangen van de Oostkust, 1972, 48 blz. (uitgeput).
2. C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf - Inplantings- en aanlegmogelijkheden, 1973, 100 blz., 106 fr.
3. S. Beernaert, De waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 133 fr.
4. Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 74 fr.
5. S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 133 fr.
6. N. Vanhove, Vakantiespreiding. Een nieuw voorstel voor België, 1975, 56 blz., 85 fr.
7. S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 133 fr.
8. De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 80 blz., 133 fr.
9. P. Boerjan, De toeristische statistiek in België. Analyse, evaluatie en voorstellen tot hervorming, 84 blz., 133 fr.
10. S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 64 blz., 106 fr.
11. J. Theys, Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz., 159 fr.

REEKS TOERISTISCH ABONNEMENT WES

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1976

69. Attitude-onderzoek bij de Franse verblijftoeristen aan de Belgische Kust, 1975, 144 blz.
70. Attitude-onderzoek bij de Belgische vakantiegangers aan de Belgische Kust, 131 blz.
71. Bestedingsonderzoek bij de Belgische en Franse vakantiegangers aan de Belgische Kust, 1975, 60 blz.
72. Toeristische index Kust en Achterland, 1976, 22 blz.

Rapporten toeristisch-economisch onderzoek 1977

73. Positieve houding van de Belgische bevolking ten aanzien van de vakantiespreiding, 30 blz.

De rapporten toeristisch-economisch onderzoek zijn te verkrijgen door storting van 1.325 fr. per jaar-abonnement (BTW inbegrepen).

UITGAVEN WESTVLAAMSE EKONOMISCHE RAAD

O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland - Proeve van een toeristisch-economische studie, 1955, 226 blz. (uitgeput).

O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland - Essai d'une étude d'économie touristique, 1955, 266 pp., (uitgeput).

G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957, 2 delen, 130 blz. + 278 blz. (uitgeput).

West-Vlaanderens economische groei 1954-64, 1965, 98 foto's, 172 blz. (uitgeput).

Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1971, 275 fr. Jaarverslagen WER-WES.

(Uitgaven vrij van BTW.)

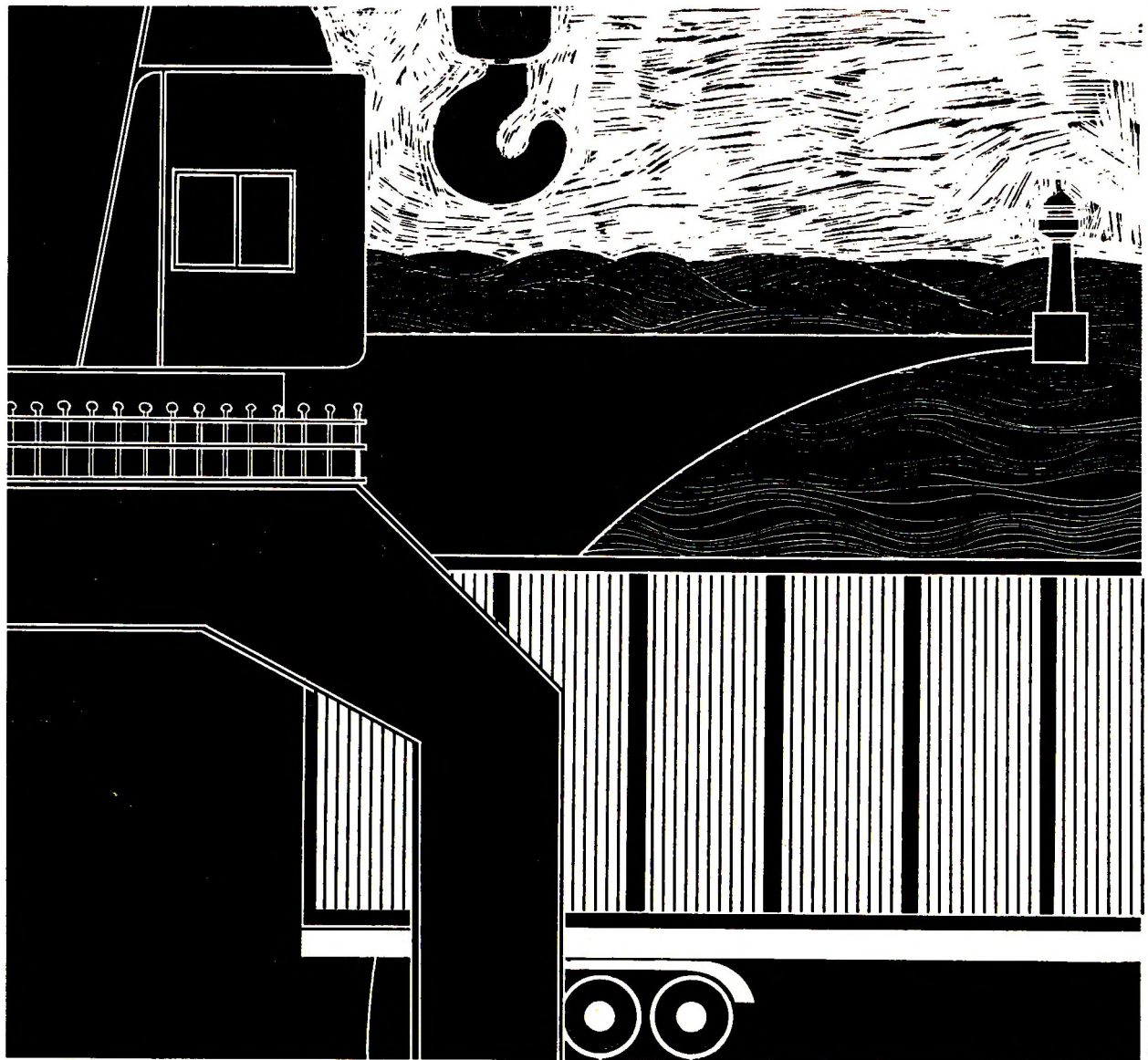
TIJDSCHRIFT 'WEST-VLAANDEREN WERKT'

Tweemaandelijkse uitgave - verschijnt niet in juli en augustus - abonnement 1977 : 170 fr. (BTW inbegrepen)

STEUNENDE LEDEN - 1977

Steunende leden (413 fr. - BTW inbegrepen) ontvangen het tijdschrift en de andere publicaties van de WER-WES, de reeks 'Toeristisch Abonnement' uitgezonderd.

ZEEBRUGGE

Q artex

DE SNELHAVEN OP ENKELE KILOMETER VAN UW BEDRIJF

biedt U een waaier van mogelijkheden voor het geheel of een gedeelte van uw maritieme transporten !

MBZ Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen
Louis Coiseaukaai 2 B-8000 Brugge-Belgium Telefoon (050) 33 52 24 (4 l)

